

Vysoká škola ekonomická v Praze

Diplomová práce

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta financí a účetnictví
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Název diplomové práce:

Cizí měna v účetnictví podnikatelů v ČR a jednotná měna Eurozóny na příkladu SR

Autor diplomové práce:

Bc. Eva Buriánková

Vedoucí diplomové práce:

prof. Ing. Libuše Müllerová, CSc.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Cizí měna v účetnictví podnikatelů v ČR a jednotná měna Eurozóny na příkladu SR „ vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny řádně označila a uvedla v přiloženém seznamu.

V Praze dne

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce paní prof. Ing. Libuši Müllerové, CSc. za ochotu a vstřícnost, za cenné rady a také hlavně za trpělivost, s níž vedla mou diplomovou práci. Dále bych chtěla poděkovat své blízké rodině za podporu po celou dobu mého studia.

Abstrakt

Diplomová práce je primárně zaměřená na problematiku konverze z národní měny na novou národní měnu (EURO) z pohledu účetní problematiky. Práce ukazuje na jedné straně problematiku cizí měny v účetnictví podnikatelů České republiky a její dopad na hospodářský výsledek. Na druhé straně ukazuje možné řešení pro podnikatele, kteří přicházejí do styku zejména s měnou euro. Konverze je popsána na příkladu Slovenské republiky. Práce přináší přehled postupu a příkladů souvisejících s přechodem na měnu euro.

Abstract

The primary concentration of the diploma thesis is conversion from domestic currency to single currency (EURO) from an accounting point of view. On the one side the thesis deal with foreign currency and it`s effect on accounting of Czech entrepreneurs and on the economics profit and loss. On the other side thesis show the solution for the entrepreneurs, which mainly deal in euro. Conversion is described on the example of the Slovak Republic. The thesis gives an overview of conversion`s process and interpretive examples

Obsah

Úvod.....	6
1 Obchodování v cizí měně	8
2 Problematika cizí měny z pohledu české legislativy	10
2.1.1 Operace s cizí měnou v účetní jednotce.....	11
3 Zavedení eura v Slovenské republice	17
3.1 Vstup Slovenska do EMU	17
3.2 Generální zákon	20
3.3 Vyhláška Ministerstva financí 75/2008	21
3.4 Zákon o účetnictví SR.....	25
4 Postupy účtování při konverzi	28
4.1 Otevření účetních knih v roce 2009	28
4.1.1 Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek.....	32
4.1.2 Pohledávky a závazky.....	33
4.1.3 Přijaté a poskytnuté zálohy	34
4.1.4 Zásoby a ostatní účetní kategorie.....	36
4.2 Duální hotovostní oběh	36
4.2.1 Předzásobení	38
4.3 Převod Základního kapitálu a majetkových cenných papírů	46
5 IAS 21 – Dopady změn měnových kurzů.....	55
5.1 Zavedení eura – Interpretace Mezinárodních Účetních Standardů	58
6 Konverze v leasingové společnosti.....	60
Závěr	62
Zdroje.....	66
Příloha.....	71

Úvod

I když se v dnešní době může zdát problematika zavedení eura v České republice neaktuální, stále je Česká republika povinná vstoupit do Evropské měnové unie. K tomuto kroku se zavázala při vstupu do Evropské unie a má udělenou pouze dočasnou výjimku pro vstup do Evropské měnové unie. Cílem této práce je ukázat souvislosti českého účetního prostředí v kontextu cizí měny. Na základě tohoto předpokladu a vzhledem k velmi podobné legislativní úpravě účetnictví se Slovenskou republikou je cílem této práce i popis přechodu Slovenské republiky na měnu euro, jako názorného příkladu. Doufám, že práce ukáže postupy, které by mohly připadat v úvahu při řešení české otázky vstupu do Evropské měnové unie z pohledu účetní problematiky, a zároveň taky poukáže na případné chyby v procesu přechodu na novou měnu, kterých by se Česká republika mohla případně vyvarovat.

Hlavní záměr prvních dvou kapitol je nastínit problematiku cizí měny v českém prostředí, jak v ekonomickém tak i účetním. První kapitola si klade za cíl ukázat potřebu jednotné měny, z důvodu předpokládaného velkého objemu transakcí ve měně euro. Následující kapitola je zaměřena na vymezení cizí měny v účetnictví z pohledu legislativy. Pro správné pochopení tématiky cizí měny v účetnictví je důležité ukázat, jaké povinnosti mají účetní jednotky při nakládání a vykazování s cizí měnou. Účelem je uvést přehled těch nejdůležitějších operací a souvislostí, které mají dopad na činnost a hospodářský výsledek účetní jednotky

Druhá část práce se bude zabývat tématem přechodu Slovenské republiky na měnu euro. Snahou bude popsání legislativních předpokladů a nutných legislativních změn, pro bezproblémový přechod. Po legislativním uvedení do problematiky konverze měny, následuje vysvětlení logiky a postupu konverze. Poté se práce zaměří na vybrané účetní položky, které mohou vyvolávat různé otázky řešení samotného přepočtu. Příslušné kapitoly budou doplněny názornými příklady, pro jasnější pochopení konverze.

Předposlední kapitola se bude týkat právní úpravy při změně měny z pohledu Mezinárodních účetních standardů.

Poslední kapitola práce ukazuje některé dopady konverze a zkušenosti s konverzí v leasingové společnosti. Cílem je popis prací souvisejících s účetním oddělením a některých dopadů do účetnictví.

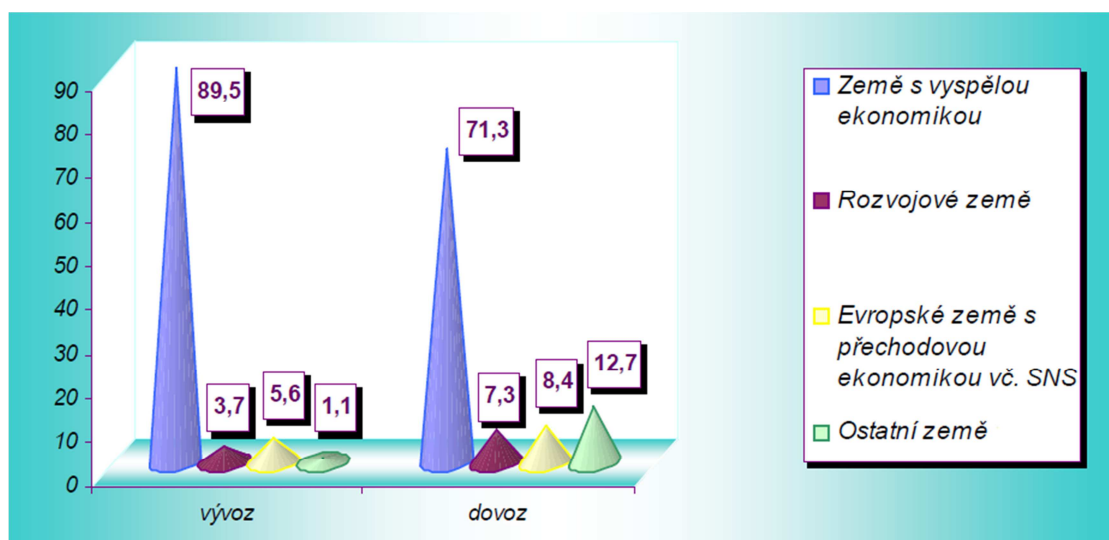
1 Obchodování v cizí měně

V České republice v roce 2011 se na zvýšení HDP podílel zejména zahraniční obchod, tedy dovoz a vývoz zboží a služeb, jak to uvádí česká agentura na podporu obchodu-CzechTrade. Ostatní složky tvořící HDP byly v negativních hodnotách. V roce 2010 tomu nebylo jinak. Vzhledem k tematice této diplomové práce jsem se snažila najít statistiku objemů uskutečněných obchodních transakcí a jejich třídění podle měny. Dle vyjádření Českého statistického úřadu se taková statistika nesleduje. Statistika zahraničního obchodu je souhrnem vnitrounijního obchodu (tj. obchod s členskými státy EU) a obchodu se státy mimo Evropskou unii. Vnitrounijní obchod se sleduje pouze v české měně. V případě zahraničního obchodu se státy mimo Evropskou unii se cizí měna uvádí v celních prohlášeních. Vzhledem k tomu, že statistika obchodu s členskými státy Evropské unie tvoří přibližně 80% celkového zahraničního obchodu na vývozu a 60% na dovozu, se údaje v rozdělení na jednotlivé měny nepublikují¹. Lze se tedy pouze domnívat, že většina transakcí se uskutečňuje pravděpodobně ve měně Euro, jak se dá také odvodit ze statistik zahraničního obchodu uveřejněného na stránkách České agentury na podporu obchodu-CzechTrade. Vzhledem k výše uvedenému by pro české podniky zabývající se zahraničním obchodem, bylo z hlediska účetnictví určitě vhodné zavedení Eura jako zákonné měny.

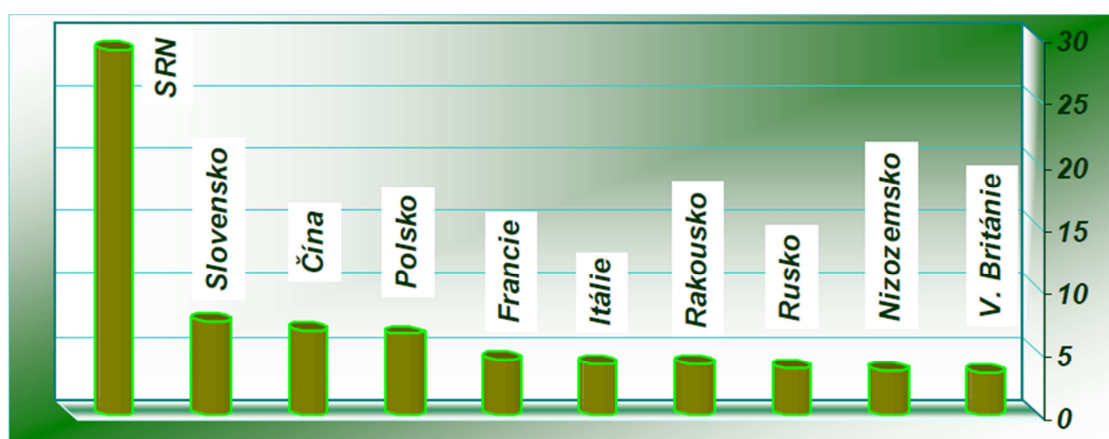
Pro ilustraci je uveden počet firem zabývajících se zahraničním obchodem, který stále roste. V roce 2011 to bylo 54 960 firem, oproti roku 2010 kdy bylo firem zabývajícím se zahraničním obchodem 45 896². Obrázek č. 1 zobrazuje teritoriální strukturu zahraničního obchodu České republiky podle hlavních skupin zemí v roce 2011 v procentech. Kde ostatní zemně jsou: Čína, Severní Korea, Kuba, Laos, Mongolsko, Vietnam. V obchodu se zeměmi s vyspělou ekonomikou figurují z podstatné většiny země Evropské unie. Obrázek č. 2 pak ukazuje 10 největších obchodních partnerů ČR v roce 2011 podle výše dosaženého obrátu.

¹ Vyjádření Českého statistického úřadu

² Česká agentura na podporu obchodu /CzechTrade: Zahraniční obchod české republiky v roce 2011 (str.7)

Obrázek 1: Struktura zahraničního obchodu ČR podle hlavních skupin zemí v roce 2011 v %¹

Obrázek 2: Největší obchodní partnery ČR podle výše podílu na celkovém obrátu v roce 2011²

Problematika společné měny EURO se samozřejmě netýká pouze podniků zabývajících se zahraničním obchodem, ale i ostatních podniků, které spolupracují se zahraničními firmami, patří do zahraničních korporátních celků, nebo firmy, které se snaží prosadit na zahraničních trzích. Bohužel česká měna nemá momentálně stabilní hodnotu, a proto je pro podniky těžké predikovat jak se bude vyvíjet. Jenže kurzové riziko není jediným problémem pro firmy. Jednotná měna by samozřejmě ulehčila firmám i vedení účetnictví a evidenci podnikových transakcí.

¹ Zdroj: Česká agentura na podporu obchodu /CzechTrade: Zahraniční obchod české republiky v roce 2011 (str. 14)

² Zdroj: Česká agentura na podporu obchodu /CzechTrade: Zahraniční obchod české republiky v roce 2011 (str. 18)

2 Problematika cizí měny z pohledu české legislativy

Předchozí kapitola názorně ukázala, že mnoho podnikatelských subjektů se utkává s cizí měnou dnes a denně. Avšak na rozdíl od mezinárodních účetních standardů, kde si účetní jednotky mohou zvolit měnu účtování i vykazování dle své ekonomické měny, česká legislativa umožňuje vedení účetnictví pouze ve měně české. Proto je zapotřebí pečlivě stanovit pravidla nakládání s cizí měnou a zároveň také pravidla pro přepočet cizích měn na měnu českou.

Hlavními právními předpisy upravujícími problematiku výskytu a nakládání s cizí měnou v účetnictví podnikatelů jsou:

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „zákon o účetnictví ČR“ nebo jen „Zákon“) - jako základní právní norma;
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví;
- České účetní standardy (dále jen „ČÚS“), zejména pak ČUS 006 – Kursové rozdíly;
- Sdělení ČNB o používání devizových kurzů v účetnictví čj. 282/ 2 361/2002.

Vzhledem k tomu, že cizí měna prostupuje různorodými oblastmi podnikových činností, je zřejmé, že problematika používání cizí měny je vymezena i v jiných právních předpisech. Například zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve své třetí části – Obchodní závazkové vztahy ustanovuje, že je možné uzavírat obchodní závazky v jakékoli měně a v této sjednané měně musí být závazek i vyrovnán. Toto ustanovení má samozřejmě dopad do účetnictví a to takový, že je zapotřebí evidovat pohledávky a závazky v původní sjednané měně, ve které musí být podle obchodního zákoníku i vyrovnány. Samozřejmě obchodní zákoník také připouští sjednání vyrovnání závazku i v jiné měně než je samotný závazek. Podle obchodního zákoníku je pak pro přepočet z měny závazku na měnu vyrovnání závazku rozhodující střední kurz mezi oběma měnami platnými v době peněžitého plnění. Další právní normou, která vymezuje nakládání s cizí měnou je i zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon,

který upravuje vztahy v souvislosti s cizí měnou mezi tzv. tuzemci (fyzické osoby s trvalým pobytem v České republice a právnické osoby se sídlem v České republice) a cizozemci (ostatní fyzické a právnické osoby).

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce je další právní norma, která má dopad do účetnictví v rámci problematiky cizí měny. Jedná se o vztah zaměstnance a zaměstnavatele, kdy je zaměstnavatel povinen poskytnout cestovní náhrady spojené se zahraniční cestou v cizí měně (část VII., hlava II., díl 3 zákoníku práce). Cizí měna se do účetnictví tedy nedostává jen cestou přes obchodní vztahy, ale i přes pracovní právní vztahy.

2.1.1 Operace s cizí měnou v účetní jednotce

Základní východisko pro účetní jednotku při práci s cizí měnou v účetnictví je § 4 odstavec 12 zákona o účetnictví, kde se nařizuje účetním jednotkám vymezeným tímto zákonem „vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny“ a zároveň stanovuje, že pohledávky, závazky, podíly na obchodních společnostech, cenné papíry, deriváty a ceniny znějící na cizí měnu musí být vedeny zároveň jak v české měně, tak i ve měně cizí. Opravné položky, rezervy a technické rezervy vázící se k zmíněným položkám znějícím na cizí měnu, musí být také vedené jak v české, tak i v cizí měně.

Účetní jednotka se však ve své ekonomické činnosti setkává i s případy, kdy nejen pohledávky, závazky, cenné papíry a ceniny znějí na cizí měnu. Příkladem může být dlouhodobý majetek zakoupený a používaný v zahraničí, náklady příštích období, výnosy v zahraničí (Beránek, 2011). Zákon o účetnictví požaduje ocenit majetek a závazky znějící na cizí měnu jednotkami české měny ke dvěma okamžikům. A to (§ 24, odst. 6):

- **k okamžiku uskutečnění účetního případu** (tedy předpoklad vedení účetnictví v české měně, platí pro veškerý majetek a závazky v cizí měně),
- **ke konci rozvahového dne** nebo jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka (zohlednění požadavku § 7 zákona o účetnictví na věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, přecenění se týká položek vyjmenovaných v § 4 odst. 12).

Kurz přepočtu

V zákoně je upraveno, který kurz pro přepočet z cizí měny na měnu českou se má použít. Primárně se použije devizový kurz vyhlášený Českou národní bankou, výjimkou je použití kurzu směny české koruny na cizí měnu a naopak. Je tedy možné, za určitých podmínek, použít například **směnný kurz** komerční banky.

Zákon stanovuje možnost použití denního kurzu ČNB nebo pevného kurzu ČNB. Pevný kurz však nemohou použít banky, obchodníci s cennými papíry, investiční společnosti a fondy, penzijní fondy, družstevní záložny, pojišťovny, zdravotní pojišťovny, Česká národní banka, Všeobecná zdravotní pojišťovna a Česká kancelář pojistitelů.

Při použití **denního kurzu** stojí účetní jednotka před otázkou, který z vyhlášených kurzů ČNB je platný pro daný den. Česká národní banka ve svém sdělení o používání devizových kurzů ČNB v účetnictví Čj. 282/2 361/2002, říká, že kurzy vyhlášené ČNB jsou platné od 00.00 hod. do 24.00 hod. Vzhledem k tomu, že ČNB vyhláší kurz platný pro aktuální den až ve 14:15 hod. je možné v účetnictví použít pro daný den i kurz z předchozího dne. Je pak už jen na účetní jednotce, jak si ve svých interních směrnicih definuje kurz platný pro daný den v případě, že pro potřeby ocenění cizoměnových položek používá denní kurz. Zda se bude jednat o devizový kurz vyhlášený ČNB aktuálního dne, nebo dne předchozího. Taky je možná kombinace použití, v případě že je to pro účetní jednotku vyhovující. Pouze v jednom případě účetní jednotka nemá právo volby a to v případě rozvahového dne, kdy musí být použit kurz platný pro aktuální rozvahový den. Slovenská republika při přechodu na euro přijala v této problematice jisté zjednodušení. Stanovila, že při přepočtu se primárně použije kurz z předchozího dne.

Účetní jednotka může dle zákona o účetnictví taktéž používat **pevný kurz**, pro potřeby ocenění k okamžiku uskutečnění účetního případu. Použití pevného kurzu musí mít účetní jednotka stanoveno ve vnitřních směrnicih. Pevný kurz je devizový kurz vyhlášený ČNB platný k prvnímu dni období, pro které má platit. Toto období nesmí být delší než jedno účetní období. V případě devalvace nebo revalvace české koruny musí být ale změněn.

Kurzové rozdíly

Konečným vyústěním práce s cizí měnou v účetnictví je vznik kurzových rozdílů, které mají dopad do hospodářského výsledku účetní jednotky. Ze zákona o účetnictví ČR § 24 odst. 6 vyplývá, že kurzové rozdíly budou vznikat jednak v průběhu roku a jednak v den účetní závěrky. Rozdíl mezi těmito, pokud se to tak dá nazvat, dvěma okamžiky je hlavně v použitém kurzu.

Dle ČÚS č. 006 pro podnikatele vznikají kurzové rozdíly u položek, které zákon o účetnictví vyžaduje oceňovat jak v české měně, tak i v původní měně, v průběhu účetního období k okamžiku uskutečnění účetního případu a tím se míní:

- *„úhrada závazku a inkaso pohledávky,*
- *postoupení pohledávky a vklad pohledávky,*
- *převzetí dluhu u původního dlužníka,*
- *vzájemné započtení pohledávek,*
- *úhrada úvěru nebo půjčky novým úvěrem nebo půjčkou,*
- *převod záloh na úhradu pohledávek a závazků.“¹*

Zákon zároveň stanovuje, co se nepovažuje za důvod vzniků kurzového rozdílu:

- oznámení o změně věřitele u dlužníka a u věřitele v případě, že za jeho dlužníka bude plnit dlužník jiný,
- dohoda o změně zahraničních měn pro úhradu nebo inkaso bez pohybu peněžních prostředků, s výjimkou změny na Kč,
- splácení peněžních vkladů do obchodních společností a družstev.

Kurzové rozdíly k rozvahovému dni vznikají z potřeby ocenit majetek a závazky, které zákon o účetnictví vyžaduje evidovat jak v cizí tak v české měně. K rozvahovému dni se vždy použije kurz ČNB vyhlášený k tomuto dni. V tomto případě se s majetkem a závazky fakticky nic neděje. Pouze je potřeba vyjádřit aktuální hodnotu předpokládaných plnění. Při každém přeceňování majetku by měla být dodržena zásada opatrnosti. V případě přeceňování cizoměnových položek však dochází k rozporu. Při respektování této zásady je v pořádku vykázání kurzové ztráty, která je vyjádřením očekávaného, ale nerealizovaného znehodnocení majetku. Naproti

¹ Český účetní standard pro podnikatele č.006 Kurzové rozdíly bod 2.2.

tomu vykázání kurzového zisku již opouští zásadu opatrnosti, kdy se vykazuje zatím nerealizovaný zisk, který ale nemusí být dosažen (Kovanicová, 2004).

Kurzové rozdíly se účtují dle povahy převážně do nákladů (563 – Kurzová ztráta) nebo výnosů (663 – Kurzový zisk). Existují však výjimky, které se účtují rozvahově přímo do základního kapitálu účetní jednotky. Jedná se o cenné papíry a podíly, které se neoceňují reálnou hodnotou nebo ekvivalencí¹.

Problematika oceňování a přeceňování cizoměnových položek, nezasahuje pouze do problematiky finančního účetnictví ale má samozřejmě dopady i do jiných oblastí, jako například do daňové problematiky. Nedávná kauza v souvislosti se společností MP Development otevřela diskuzi o oprávněnosti zahrnování kurzových rozdílů vznikajících z přecenění k rozvahovému dni do základu daně a o povaze kurzových rozdílů a to ve smyslu rozlišování realizovaných a nerealizovaných kurzových rozdílů a jejich dopadu do základu daně. V kauze developerské společnosti MP Development se jednalo o soud s Finančním ředitelstvím pro hl. město Prahu, kde sice zmiňovaná firma vykázala v daňovém přiznání správné údaje (dle v té době platných právních norem) pro vyměření daně, ale následně firma podala odvolání proti svému daňovému přiznání, kde uplatňovala vyloučení nerealizovaných kurzových rozdílů ze základu daně.² Týkalo se to roků 2004 až 2006. Jako nerealizované kurzové zisky firma považuje kurzový zisk z přecenění dlouhodobých úvěrů čerpaných od zahraničních bank. Výsledkem rozsudku v této věci bylo uznání důvodu podaného odvolání. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku sice nezpochybňuje úlohu finančního účetnictví, v některých bodech však zpochybnil myšlenku věrného a poctivého obrazu účetnictví, kdy takzvané nerealizované kurzové rozdíly³ označil pouze za „virtuální“ příjmy. Zároveň taky považuje tyto zisky, za zisky nepodléhající zdanění⁴. Tento příklad pouze ukazuje na skutečnost, že cizí měna stále způsobuje konfliktní situace, které nemají jednoznačné řešení.

¹ Vyhláška č. 500/2002 Sb., §60 ods.3

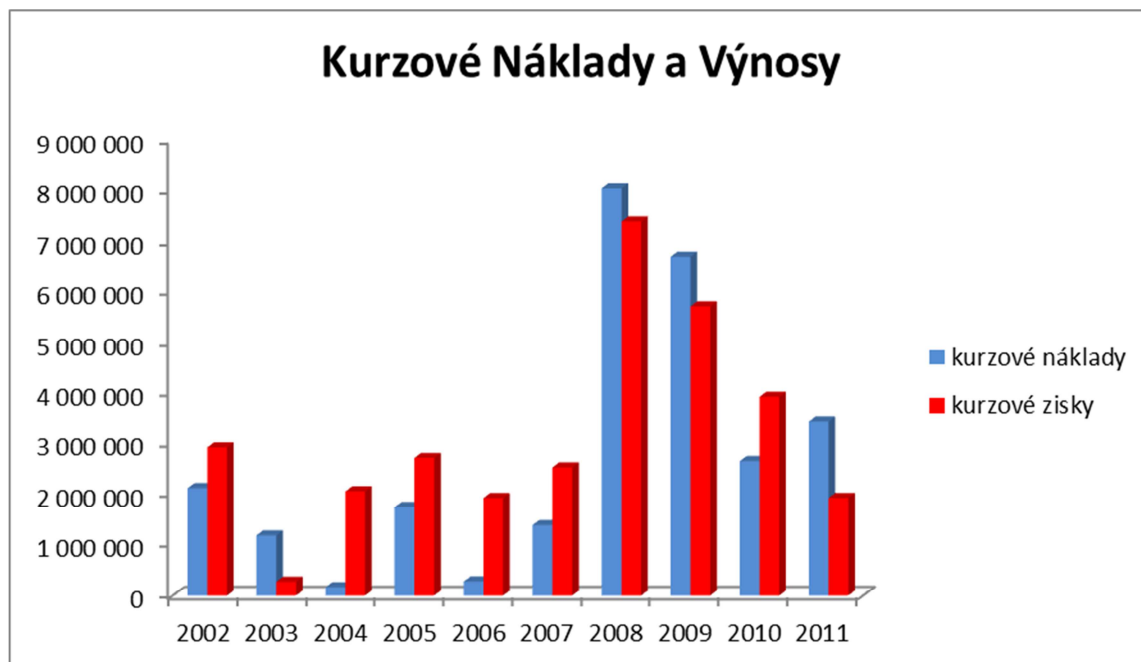
² Rozsudek Nejvyššího správního soudu 5 Afs 45/2011 - 94

³ Kurzové rozdíly kdy nedochází k uskutečnění účetního případu. Vznikají k rozvahovému dni.

⁴ Stanovisko NÚR k účetním aspektům rozsudku Nejvyššího správního soudu číslo 5 Afs 45/2011-94 ze dne 19. dubna 2012

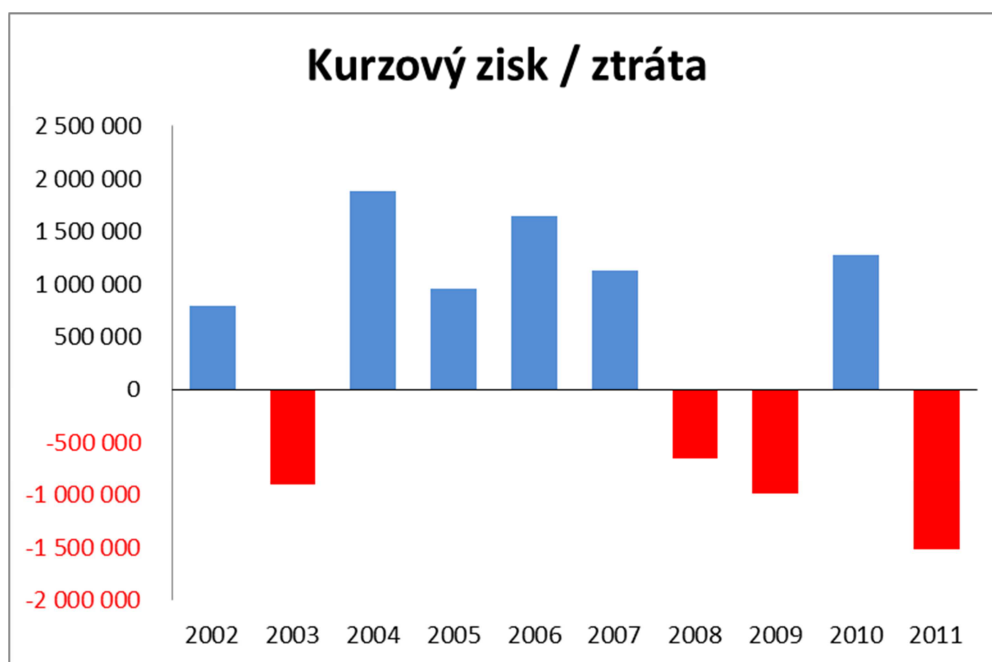
Příklad – výše kurzových rozdílů

Obchodní společnost je zaměřená na dovoz produktů z velké většiny pocházejících ze zemí Evropské unie (Itálie, Velká Británie, Belgie, Německo, Polsko), minoritní podíl dovezeného zboží je i ze států mimo Evropskou unii (Turecko). Obchodní závazky firmy jsou převážně v cizí měně. Převážná většina závazků je tedy ve měně Euro. Společnost veškeré výnosy z obchodu realizuje v domácím prostředí, pohledávky jsou tedy z velké části v české měně, pouze menší část výnosů se uskutečňuje v eurech. Následující obrázek č. 3 ukazuje konečný stav účtů 563 a 663 v období roků 2002 až 2012. Obrázek č. 4 pak ukazuje dopad kurzových rozdílů na hospodářský výsledek běžného období společnosti. Pro srovnání dopadu na společnost je na Obrázku č. 5 zobrazen podíl výsledků plynoucích z kurzových rozdílů v poměru k hospodářskému výsledku běžného období (dále „HV BO“). Firma v průběhu těchto let vždy dosahovala kladného HV BO. Body zobrazeny červeně označují podíl kurzové ztráty na celkovém HV BO, modré body pak podíl kurzového zisku na HV BO. Jak je zřejmé z obrázku tak v roce 2002 a 2010 byl kurzový zisk vyšší než samotný zisk BO. V posledním roce 2011 pak firma vykázala kurzovou ztrátu téměř dvojnásobného HV BO.

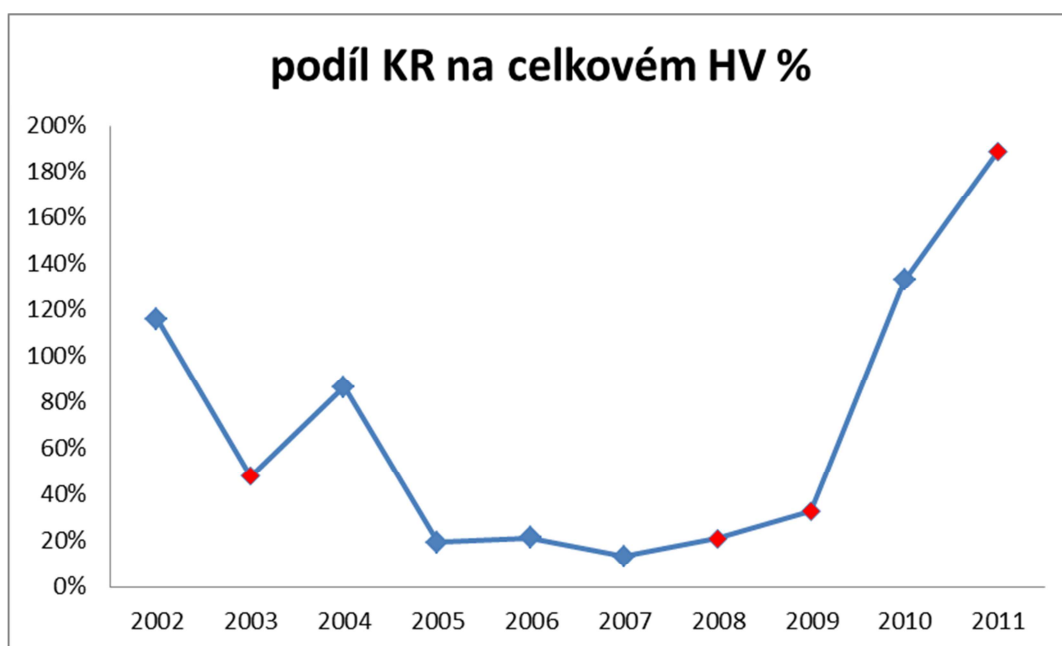

Obrázek 3: Koneční stavy účtů Kurzové zisky a Kurzové ztráty v průběhu 10-ti let obchodní společnosti¹

¹ Zdroj: vlastní tvorba

Obrázek 4: Kurzový dopad do VH v průběhu 10-ti let v obchodní společnosti¹

Obrázek 5: Procentuální vyjádření podílu kurzového zisku / ztráty na celkovém hospodářském výsledku běžného období za 10 let.²

V případě této obchodní společnosti by používání jednotné měny euro mělo za následek zaniknutí kurzových rozdílů. Hospodářský výsledek by pak ukazoval reálnější odraz skutečné efektivity podnikatelského záměru.

¹ Zdroj: vlastní tvorba

² Zdroj: vlastní tvorba

3 Zavedení eura v Slovenské republice

Cílem této části práce není komplexní popis problematiky Evropské měnové unie, avšak pro uvedení do problematiky je na následujících řádcích popsán nástin událostí vedoucích k začlenění Slovenské republiky do Evropské měnové unie.

3.1 Vstup Slovenska do EMU

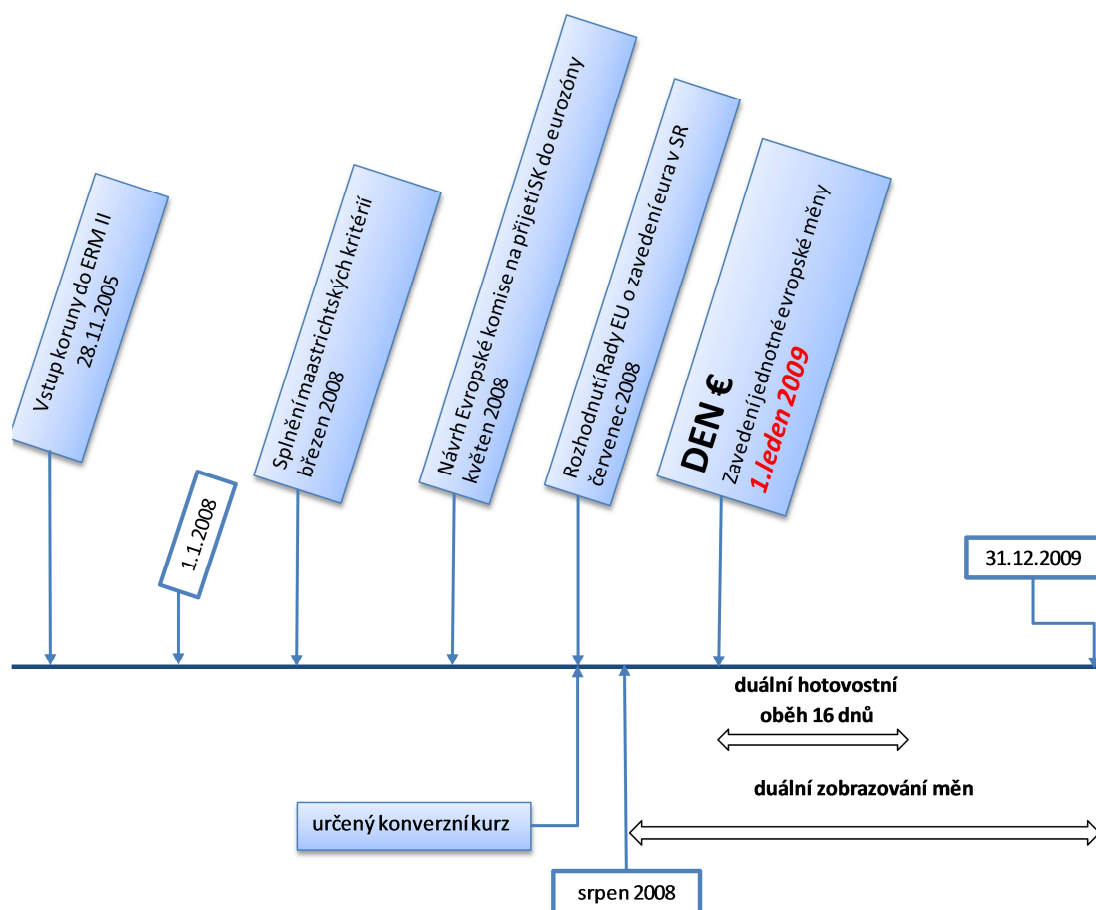
Evropská měnová unie (dále jen EMU) se vyvíjela v několika stádiích. Nejdříve byla stanovena Maastrichtskou smlouvou kritéria pro vstup do EMU a vůbec kritéria jejího vzniku: časová a technická. Poté v roce 1998 vznikla Evropská centrální banka a byly stanoveny fixní kurzy pro prvních 11 zemí, které začnou používat Euro. Euro nejdříve fungovalo jen v bezhotovostní formě, zároveň s národními měnami. Od začátku roku 1999 se používalo Euro v 11 zemích Evropské unie – Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko a Španělsko. Od roku 2002 mělo Euro již podobu bankovek a mincí, také se začalo používat jako jediné platidlo ve výše zmíněných zemích. Dále zavedli měnu Euro v roce 2001- Řecko, 2007- Slovinsko, 2008 – Kypr a Malta, 2009 – Slovensko, 2011- Estonsko¹. Sled důležitých milníků v procesu zavedení eura na Slovensku znázorňuje obrázek č. 6.

Zavedení eura na Slovensku se dá rozdělit do čtyř etap²:

1. etapa zahrnuje kroky Slovenské Republiky před vstupem do Evropského mechanismu směnných kurzů II (dále jen „*ERMII*“), tedy do **28. listopadu 2005**. V této první etapě byla 16. června 2003 vládou schválena strategie přijetí eura SR, následně na to 8. září 2004 byla tato strategie konkretizována. V té době se vycházelo z předpokladu, že maastrichtská kritéria budou splněna do roku 2007 a proto byl určen den vstupu do eurozóny na 1. 1. 2009. Poté byl vypracován Národní plán zavedení eura Ministerstvem financí SR ve spolupráci s Národní bankou Slovenska (6. 7. 2005). V této etapě šlo zejména o dohodnutí a vyjasnění organizačně-technického zabezpečení přechodu na novou měnu.

¹ Zdroj: internetové stránky: www.zavedenieura.cz

² Zdroj: internetové stránky Národní Banky Slovenska

Obrázek 6: přehled významných mezníků vstupu Slovenské republiky do EMU

Důležité v tomto momentě bylo stanovení způsobu přechodu. Pro vstup do EMU se zvolil způsob tzv. „velkého tresku“, označován taky jako „Big- Bang“, který spočíval ve velmi rychlém nasazení eura do oběhu. Pro tento způsob je charakteristické velmi krátké období duálního oběhu. Tento způsob byl také zvolen proto, že měl zabezpečovat nejnižší náklady na přechod oproti jiným variantám.

2 etapa vymezovala období od vstupu SR do ERM II po rozhodnutí o vstupu SR do eurozóny. V tomto období bylo nejdůležitější plnění maastrichtských kritérií. To se sledovalo v Konvergenčních zprávách Evropské komise a Evropské centrální bance. V březnu 2008 byla splněna maastrichtské kritéria. Následně v květnu 2008 Evropská komise navrhla Radě Evropské unie rozhodnout o zavedení eura na Slovensku. V červenci 2008 Rada EU rozhodla o zrušení výjimky a byl stanoven konverzní kurz.

3. etapa byla oproti předcházejícím poměrně krátká, jednalo se o období od stanovení konverzního kurzu po samotný vstup do Evropské měnové unie. V této etapě šlo o dokončení technických a organizačních příprav na vstup do EMU. V této etapě byly

dokončeny všechny legislativní změny a taktéž finalizovalo jak podnikatelské, veřejné i nepodnikatelské sféře. Dokončovaly se úpravy informačních systémů.

4. etapa je finální etapou procesu vstupu do EMU. Začala **1. 1. 2009**, kdy Slovenská republika začala používat jako zákonné platidlo euro a euro se stalo její novou národní měnou. V této etapě byl důležitý duální oběh měn a výměna korunového oběživa za eurové bankovky a mince v komerčních bankách a NBS. Do konce roku 2009 bylo také povinné duální zobrazování cen. Za konec této etapy se dá považovat konec výměny slovenských mincí v oběhu Národní Bankou Slovenska, který je plánovaný na 31. 12. 2013.

Česká republika se v této době nachází, při využití podobnosti procesů se Slovenskou republikou v první etapě. Kdy v dokumentu Zpráva o plnění Národního plánu zavedení eura v České republice z března roku 2010, zatím nebyl doporučen vstup do ERM II. Česká republika v současnosti neplní maastrichtská kritéria, avšak výhledově se předpokládá, že je plnit bude.¹

Zavedení eura byl složitý a zejména administrativně náročný proces. S odstupem času se dá říci, že proces konverze byl dobře připraven a jednotlivá ministerstva, zejména ministerstvo financí a spravedlnosti, poskytovala občanům dostatečné informace. Pro podnikatele se pořádala řada bezplatných školení a přednášek, kde byli účastníci obeznámeni s nejdůležitějšími změnami legislativy a s důsledky z ní vyplývající. Podnikatelé se také mohli obracet na infolinky. Řada organizací vypracovala názorné postupy, návody a harmonogramy přechodu na novou měnu. Přechod na novou národní měnu byl podle mého názoru dobře organizován a připraven. Podnikatelé byli informováni s co možná největším předstihem. Je potřeba si uvědomit, že řada předpisů byla závislá na krocích Evropské unie. Nicméně legislativa byla připravována dopředu a v případě nutnosti pak byla novelizována.

Další kapitola se bude věnovat vybraným dokumentům, a z nich vyvozených postupům, souvisejících se zavedením eura v SR důležitých pro oblast podnikových procesů se zaměřením na účetnictví. Tato kapitola nebude popisovat pravidla a dokumenty související s přechodem Slovenské republiky z národní měny na měnu euro, které s účetnictvím bezprostředně nesouvisejí.

¹ Zpráva o plnění Národního plánu zavedení eura v České republice (2010)

3.2 Generální zákon

Jednotlivé státy, přijímající euro za svou novou národní měnu vpracovaly předpisy, jak mají jednotlivé ekonomické subjekty při přepočtu na euro postupovat. Tyto předpisy vycházely z pravidel přijatých Radou Evropské unie. Slovenská republika taktéž musela vycházet z pravidel Evropské unie, a proto přijala 28. listopadu 2007 zákon č. 659/2007 Z.z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, označován taky jako „Generální zákon“. Aby byla tedy zajištěna právní jistota při přepočtu peněžních částek na novou měnu, byl tento zákon vypracován v souladu s Nařízením Rady ES č. 1103/97 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura. Generální zákon upravuje jednotlivá opatření a postupy potřebné jak pro přípravu zavedení eura, tak pro samotné zavedení eura jako zákonného platidla v Slovenské republice. Cíle generálního zákona byly následující (Baštincová, 2008):

- zabezpečit organizovaný a plynulý postup změny měny v SR,
- zamezit nárůstu inflace z důsledku přechodu,
- zabezpečit ochranu ekonomických zájmů občanů a spotřebitelů,
- dosáhnou cenové neutrality při přeměně a přepočet peněz, cen a plateb,
- zachovat kontinuitu existujících právních vztahů,
- napomocť FO a PO adaptovat se na novu měnu prostřednictvím duálního zobrazování cen, plateb a jiných hodnot.

Generální zákon nabyl účinnost k 1. 1. 2008. Avšak některá ustanovení nabyla platnost až k 1. 4. 2008, dále 1. 8. 2008 a nakonec k 1. 1. 2009. Jednotlivá ustanovení zákona nabývala platnosti po splnění předem definovaných skutečností, jakými bylo¹:

- potvrzení o splnění maastrichtských kritérií v březnu 2008,
- rozhodnutí Rady Evropské unie o zavedení eura na Slovensku v červenci 2008,
- stanovení konverzního kurzu taktéž v červenci 2008,
- „Deň D“ 1. 1. 2009.

V návaznosti na generální zákon musela být upravena i značná část slovenské legislativy. Ústřední orgány státní správy musely proto vydat usměrňení a všeobecné

¹ Zdroj: www.euromena.sk

závazné předpisy zohledňující problematiku zavedení eura. Některé změny legislativy měly trvalý charakter, bylo však třeba i takových opatření, která měla pouze dočasný charakter a to pro potřeby samotné konverze. Z účetní problematiky bylo zejména důležité upravit zákon o účetnictví. 28. října 2008 byla proto vydána novela zákona 431/2002 Z.z. o účetnictví, která vycházela nejen z Vyhlášky MF 75/2008 Z.z.. Pro potřeby konverze byly doplněny postupy účtování pro podnikatele, které vydává Ministerstvo financí. Tyto postupy byly doplněny o § 85a až § 85e. Ministerstvo financí Slovenské republiky dále na svých internetových stránkách uveřejnilo dokument, ve kterém poskytuje všem ekonomickým subjektům návody, příklady a informace důležité pro vykazování peněžních údajů, pro potřeby daní, poplatků, účetnictví a cla. Opět v návaznosti na „Generálny zákon“.

Duální zobrazování cen

Podle „Generálního zákona“ § 18 odst. 1 duální zobrazování cen, plateb a jiných hodnot začíná měsíc po dni stanovení konverzního kurzu a končí rok po zavedení eura. Po dobu duálního zobrazování cen pro konečného spotřebitele účetní jednotka účtuje v zákonné měně. Tedy do 31. 12. 2008 ve slovenských korunách a od 1. 1. 2009 v eurech. Režim duálního zobrazování, byl určen pro konečné spotřebitele, aby neztráceli přehled o cenové hladině. Duální zobrazování cen mělo zabránit neodůvodněnému zvyšování cen. Pro firmy z toho vyplývalo zejména přizpůsobení označování cen a úprava pokladen tak aby byla výsledná platba uvedena v obou měnách.

3.3 Vyhláška Ministerstva financí 75/2008

Ministerstvo financí SR vydalo všeobecně závazný právní předpis vyplývající z „Generálního zákona“ pro oblast účetnictví, daní, správních, soudních a místních poplatků a cla. Tímto předpisem byla vyhláška MF 75/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú pravidlá vykazovania, prepočtu a zaokrúhľovania peňažných súm v súvislosti s prechodom na menu euro na účely účtovníctva, daní a colné účely (dále v textu „Vyhláška 75/2008“ nebo jen „Vyhláška“). Vyhláška byla přijata 28. února 2008 a nabyla účinnosti již 15. března 2008, ještě v době kdy nebyl znám konverzní kurz. Vyhláška upravuje podrobná pravidla při evidování, vykazování, zaokrouhlování

peněžních údajů a také postupy pro přepočty peněžních údajů.¹ Vyhláška se v mnohém odkazuje na další předpisy, které dále rozebírají a zpřesňují jednotlivá ustanovení Vyhlášky.

Vyhláška MF 75/2008 Z. z v §2 vymezuje, co všechno se pokládá za peněžní údaj, a tedy co všechno se bude muset konvertovat na novou měnu. Výčet položek je poměrně vyčerpávající. § 3 a § 4 vyhlášky se věnuje oblasti účetnictví. Odstavec 1 paragrafu 3 stanovuje, že ke dni zavedení měny euro se jednotlivé složky aktiv a pasiv přepočítají konverzním kurzem na eura. To znamená, že účetní jednotky, které vedou účetnictví a sestavují účetní závěrku podle zákona č. 431/2002 o účetnictví vedou účetnictví do konce roku 2008 ve slovenské měně. Sestavená účetní závěrka a výroční zpráva bude tedy ve slovenských korunách. Aktiva a pasiva v cizí měně se v závěrce ke konci roku 2008 přepočte kurzem vyhlášeným Národní bankou Slovenska, aktiva a pasiva znějící na měnu euro se přepočte konverzním kurzem na slovenské koruny. Datem 1. 1. 2009 se dle §9 odst. 8 Generálního zákona zákonnou měnou stalo euro a tedy účetní jednotky dle §4 odst. 7 zákona č. 431/2002 Z. z o účetnictví musí vést účetnictví v jednotkách měny euro. Vyhláška zároveň ustanovuje v 2. a 6. odstavci § 3, že základní kapitál, jmenovité hodnoty majetkových cenných papírů a majetek a závazky ustanoveny dle osobitého předpisu budou přepočteny dle zvláštních předpisů. Popis jednotlivých postupů přepočtu vybraných položek a specifika účetních záznamů souvisejících s konverzí jsou popsány a vysvětleny v kapitole: 4 Postupy účtování při konverzi.

Dále ve třetím odstavci § 3 vyhlášky je vymezena povinnost pro účetní jednotky s hospodářským rokem, účetní jednotky s účetním obdobím kratším než 12 kalendářních měsíců, účetní jednotky v konkurzu nebo likvidaci sestavit k 31. 12. 2008 mezitímní účetní závěrku v rozsahu řádné účetní závěrky. Tedy pro tyto účetní jednotky vznikla z důvodu konverze povinnost sestavit dvě účetní závěrky za jedno účetní období. A to mezitímní k 31. 12. 2008 ve slovenských korunách a řádnou k poslednímu dni účetního období již v eurech. (Baštincová, 2008). Kromě stavu aktiv a pasiv musely účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví přepočítat konečné stavy nákladů a výnosů. Tyto přepočtené hodnoty nákladů a výnosů se pak staly počátečními stavy jednotlivých druhů výnosů a nákladů k 1. 1. 2009.

¹ §1 Vyhláška MF 75/2008 Z.z.

Čtvrtý odstavec paragrafu, pak totéž nařizuje účetním jednotkám účtujícím v soustavě jednoduchého účetnictví, samozřejmě s tím rozdílem, že přepočítají souhrnné stavy příjmů a výdajů. Požadavek sestavit mezitímní účetní závěrku je opodstatněný, zejména z toho důvodu, že při sestavování řádné nebo mimořádné účetní závěrky vychází účetní jednotka z peněžních údajů vykázaných v požadované mezitímní účetní závěrce. Sestavení mezitímní závěrky bylo sice důležité a řídilo se stejnými principy a postupy, jako sestavení řádné účetní závěrky, nicméně zde nebyla povinnost mít ji ověřenou auditorem, a tedy ani povinnost zveřejnění a vyhotovení mezitímní zprávy.

Důležitou součástí účetní závěrky je taky inventarizace. V případě mezitímní účetní závěrky nebyla inventarizace v roce povinná (§ 37a odstavec 5 Zákona o účetnictví). V porovnání s jinými roky musely účetní jednotky v roce 2008 vykonat fyzickou inventuru hmotného majetku kromě zásob, kterou nelze vykonat ke dni sestavení účetní závěrky, pouze v období říjen až prosinec 2008. Pro ostatní roky, předcházející i následující rok 2008 je možné vykonat fyzickou inventuru i v prvním měsíci následujícího účetního období (§ 37a odstavec 6 Zákona o účetnictví). Pro fyzickou inventuru zásob zůstaly podmínky nezměněny. Avšak v případě mezitímní účetní závěrky musela být vykonána fyzická inventura v období od začátku účetního období do 31. 12. 2008.

Pátý odstavec § 3 stanovuje, že rozdíly vzniklé při přepočtu ze zaokrouhlování se vykážou samostatně na příslušném analytickém účtu.

Účetní výkazy sestavené v roce 2009 musí obsahovat i porovnatelné údaje za bezprostředně předchozí období. Tu ustanovuje § 4 Vyhlášky potřebu přepočíst porovnatelné údaje vyjádřené ve slovenské měně na měnu euro konverzním kurzem a vykázat zaokrouhlená na celá eura. Zároveň je zde stanovena povinnost uvést informace o změně měny v poznámkách k účetní závěrce a to pouze v závěrce sestavené poprvé po zavedení eura.

Zaokrouhlení řeší § 20. Zákon o účetnictví jasně definuje, že suma od 0,005 eura se zaokrouhlí směrem dolů na nejbližší eurocent a suma od 0,005 eura včetně se zaokrouhlí směrem nahoru na nejbližší eurocent.

Příklad zaokrouhlování

Hodnota 2 000 SKK /30,126 = 66,387837:

- Přepočet na 3 desetinná místa: 66,387
- Zaokrouhlení: 66,39

Hodnota 2 500 SKK/30,126 = 82,984797

- Přepočet na 3 desetinná místa: 82,984
- Zaokrouhlení: 82,98

Převážně se tedy zaokrouhluje dle matematických pravidel, pokud není jiným zákonem nebo předpisem stanoveno jinak. Avšak pro peněžní sumy charakteru daní a cla je předpis jiný. Je třeba rozlišovat mezi tím co je platba do státního rozpočtu a co je ze státního rozpočtu. Tentýž paragraf v bodě 2 stanovuje, že platby plynoucí od poplatníka se zaokrouhlí na eurocent směrem dolů a naopak platby plynoucí ve prospěch poplatníka se zaokrouhlí na eurocent směrem nahoru.

Ve vztahu k Mezinárodním účetní standardům z této vyhlášky § 3 odstavce 7 vyplývá, že pokud účetní jednotka sestavuje účetní závěrku dle mezinárodních účetních standardů tak i při přepočtu peněžních údajů na euro postupuje dle pravidel IAS/IFRS. Přechodu na euro podle mezinárodních standardů se věnuje kapitola IAS – Dopady změn měnových kurzů.

Kromě výše zmíněných pravidel konverze pro oblast účetnictví, Vyhláška upravuje i problematiku přepočtů na potřeby daní a cla. Pouze informativně jsou uvedeny, některé důležité ustanovení pro tyto oblasti.

Z daňové problematiky je důležité, že v případě, že účetní jednotka podává jakékoliv hlášení o odvodech daně, daňová přiznání a jiné skutečnosti v době po zavedení eura v stahující se k období před zavedením eura, uvádí na tiskopisech hodnoty ve slovenských korunách, které je povinna přepočíst konverzním kurzem a zaokrouhlit dle pravidel pro zaokrouhlování daní, jak bylo popsáno výše. Vyhláška taky jednoznačně stanovuje postupy přepočtu sum v souvislosti s daní z příjmu, s daní z přidané hodnoty, spotřební daně, daně z pozemku a další. Za oblast cla opět stanovuje tak jako v případě daní, že skutečnosti týkající se období před zavedením

eura se uvádějí ve slovenských korunách a pouze platební povinnosti se přepočtou konverzním kurzem.

3.4 Zákon o účetnictví SR

V důsledku změny národní měny a začlenění Slovenské republiky do evropské měnové unie byl novelizován a změněn zákon č. 431/2002 Z.z o účtovníctve. Novela zákona z 28. října 2008 obsahovala ustanovení se dvěma daty účinnosti a to 1. 12. 2008 a 1. 1. 2009. Tento zákon byl v krátké době novelizován ještě jednou a to 17. února 2009 s účinností od 1. března 2009. Druhá zmiňovaná novela nevycházela z *Generálního zákona*, ale ze zákona č.61/2009 Z.z., kterým sa doplňa zákon o účtovníctve. Tato druhá novela přímo nesouvisí s *Generálním zákonem*, ale spíše upravuje některé důsledky konverze.

Doplnění Zákona o účtovníctve účinné od 1. 12 .2008

Přechod na novou měnu si vyžadoval doplnění zákona o účtovníctve o ustanovení, která jsou specifická pouze pro konverzi. Nová sedmá část obsahuje:

- § 37a, který určuje účetní postupy v účetnictví a účetní závěrce k 31.12.2008;
- § 37b upravuje účetní postup pro otevření účetních knih k 1.1.2009 a pro přepočet aktiv a pasiv na měnu euro;
- § 37c nařizoval účetním jednotkám vymezených v §17 (účetní jednotky účtující dle Mezinárodních účetních standardů) použití §37a a §37b za podmínky, že osobité předpisy nestanoví jinak;
- § 37d, který nařizoval použití konverzního kurzu při ocenění přírůstků a úbytků peněžních prostředků ve slovenských korunách v pokladně.

Změny Zákona o účetnictví SR účinné od 1. 1. 2009

Nová měna si vyžadovala úpravy formálních náležitostí zákona, jakými byly:

- § 4 odstavec 7, který stanovuje měnu vedení účetnictví nově na měnu euro, stanovuje, že se majetek a závazky znějící na cizí měnu účtují zároveň v cizí měně i měně euro (myšleno jako domácí měna).

- Slovenská legislativa umožňovala složit základní kapitál jak ve slovenských korunách, tak i v eurech a mít to tak zapsáno v *Obchodnom Registry*. Novela nově umožňovala vyjádření základního kapitálu už jen v eurech.
- Číselné údaje vyjádřené ve slovenských korunách byly přepočteny na eura. Jednalo se pouze o strohý přepočet konverzním kurzem.

Významnější změnou Zákona o účetnictví bylo ustanovení týkající se přepočtu cizí měny na euro (§ 24):

- Pro přepočet majetku a závazků znějících na cizí měnu se použije referenční výměnný kurz určený a vyhlášený Evropskou centrální bankou nebo Národní bankou Slovenska. Tento kurz se použije pro přepočet cizí měny:
 - ke dni sestavení účetní závěrky a
 - ke dni předcházejícímu dnu uskutečnění účetního případu.
 Od 1. 1. 2009 musí účetní jednotky pro ocenění majetku a závazků v cizí měně používat kurz z předchozího dne než je den uskutečnění účetního případu, a nikoli kurz ze dne uskutečnění účetního případu.
- Pro ocenění peněžních prostředků při převodu mezi cizoměnovým a eurovým účtem se použije kurz použitý při směně. Nemusí již dále být porovnán s kurzem, který nabízí banka v den vypořádání obchodu.

Novela Zákona o účetnictví s účinností od 1. 3. 2009

Zákon 61/2009 Z.z. doladil Zákon o účetnictví. V podstatě šlo o změnu některých číselných údajů a limitů. Proto, aby se účetním jednotkám nekomplikoval přechod a zůstala zachována přehlednost zákona, byly číselné údaje a limity v prvním momentu přepočteny konverzním kurzem na euro, následně se většina hodnot upravila na zaokrouhlená čísla. Pro některé společnosti se tak mohli pro rok 2009 změnit pravidla. Například se rozšířilo pásmo pro účetní jednotky, které mohou účtovat v soustavě jednoduchého účetnictví.

Další příklad ukazuje přepočet hranic pro povinnost auditu obrázků č. 7. Poslední sloupec uvádí hodnoty těchto limitů po novele zákona o účetnictví z 1. března 2009. Tato novela vedla k úpravě limitů pro povinnost auditu na celé miliony. V závěru tedy došlo k posunutí hranice pro povinnost auditu. Dle mého názoru se tak jedná o poměrně výrazný posun. Jak se dá odvodit z tabulky při použití konverzního kurzu,

tak v případě celkové sumy aktiv je tato hodnota vyšší o 10 126 000 Sk a v případě celkového obratu o 20 252 000 Sk vyšší než hranice platná před přijetím eura. Tedy pro některé účetní jednotky to bylo osvobození od povinnosti auditu. Slovenský zákon však nerozlišuje a nestanovuje rozdílné podmínky pro audit pro akciové společnosti a ostatní obchodní společnosti, jako je tomu v České republice.

položka	hodnoty platné do 31.12.2008	hodnoty platné od 1.1.2009	hodnoty platné od 1.3.2009
celková suma majetku	20 000 000 Sk	663 878,38 €	1 000 000 €
čistý obrat	40 000 000 Sk	1 327 756,76 €	2 000 000 €
přepočtený počet zaměstnanců	20	20	30

Obrázek 7: přehled změn limitních podmínek pro povinnost auditu v SR¹

Tato novela obsahovala některé další změny, kterými se účetní výkaznictví přiblížilo k Mezinárodním účetním standardům. Oproti České republice se například touto novelou zřizovací náklady vypouští a nepovažují se za dlouhodobý majetek. Účetní jednotky, které vznikly v roce 2009, tedy své zřizovací náklady zaúčtují rovnou do nákladů v prvním účetním období.

¹¹ Zdroj: vlastní tvorba

4 Postupy účtování při konverzi

Po konverzi musí být zachována přesná vypovídající hodnota o stavu majetku a závazků účetní jednotky. Pro to, aby účetní jednotka nezapomněla udělat některé kroky konverze, se doporučovalo sestavení nejen plánu přechodu na euro, ale i kontrolního seznamu připravenosti přechodu na euro. Podstatnou částí přechodu na euro bylo nejen správné pochopení jednotlivých kroků ale také jejich rychlá realizace a zejména pak přizpůsobení podnikových systémů, včetně účetních systémů.

Významný důsledek konverze na účetní jednotky byl například i ten, že do konce roku 2008 při přepočtu majetků a závazků v cizí měně vykazovaly účetní jednotky převážně „*nerealizované*“ kurzové rozdíly, ale konverzí se tyto kurzové rozdíly staly „*realizovanými*“.

V celé následující části práce je pro označování účtů použita slovenská účtová osnova. Celá slovenská účtová osnova pro podnikatele je uvedena v Příloze č. 1.

4.1 Otevření účetních knih v roce 2009

Pro účely konverze účetního systému byla nutná úprava ustanovení týkajících se otevření rozvahových účtů k 1. 1. 2009. V postupech účtování pro podnikatele byly doplněny § 85a a § 85b, které upravují tuto specifickou situaci. § 85a se týká společností, které mají účetní rok shodný s kalendářním rokem, tedy sestavují řádnou účetní závěrku (v následujícím textu kroky 1 až 4). § 85b se týká společností, jejichž účetní období je dáno hospodářským rokem a musí k 31. 12. 2008 sestavit mezitímní účetní závěrku (Krok 1 až 4 jsou stejné a navíc se postupuje dle Kroku 5 a 6).

Postup při otvírání rozvahových účtů k 1. 1. 2009:

Krok 1 – otevření rozvahových účtů

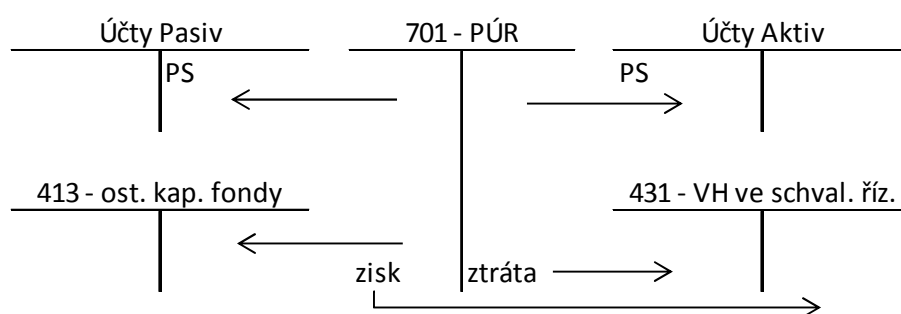
Na základě interního účetního dokladu, kde byla uvedena suma počátečního stavu účtu jak v eurech, tak i ve slovenských korunách se otevřely rozvahové účty prostřednictvím účtu 701 – Počáteční účet rozvahový. Rozvahové účty se tedy otevřely primárně ve měně euro a informativně ve slovenských korunách. Hodnota uvedená ve slovenských korunách dále již nevstupovala do jednotlivých účetních transakcí.

Počáteční stav v eurech se vypočetl tak, že se konečný zůstatek rozvahového účtu k 31. 12. 2008 vyjádřen v SKK vydělil konverzním kurzem a zaokrouhlil dle vyhlášky MF 75/2008. Avšak dle Zákona o účetnictví § 37b odstavec 3 až 5 se tento postup neuplatňuje u:

- účtů přijatých a poskytnutých záloh v eurech,
- účtů časového rozlišení v eurech, které mají charakter záloh
- účtu základního kapitálu zapsaného do obchodního registru v eurech.

Výše zmíněným položkám bylo nutno věnovat větší pozornost, vzhledem ke složitějšímu mechanismu přepočtu.

S stejným způsobem jak je popsáno v předcházejícím odstavci se přepočtl i hospodářský výsledek za rok 2008. Účtování je zachyceno na obrázku č. 8.

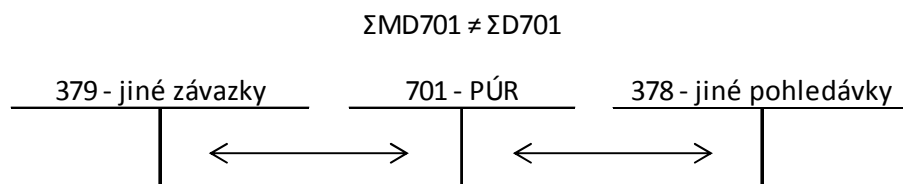

Obrázek 8: Otevření účetních knih v roce 2009¹

Krok 2

Po převedení všech rozvahových účtů na počáteční účet rozvažný byl jasně vidět dopad konverze na účetní jednotku. Nastala bilanční diskontinuita, kdy se strany MD a D účtu 701 nerovnaly. Tako vzniknutý rozdíl se dle § 85a odstavec 4 zaúčtoval proti účtům Jiné závazky a Jiné pohledávky, viz obrázek číslo 9.

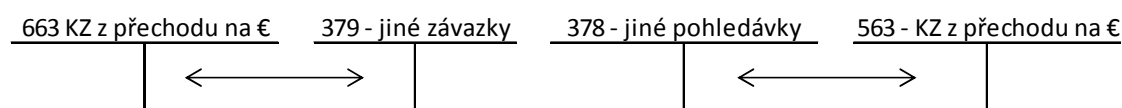
¹ Zdroj: vlastní tvorba

Obrázek 9: Vyrovnání rozdílů z přepočtu¹

Krok 3

Výše naznačené účty 378 a 379 byly tedy nositeli rozdílu z přechodu na euro. První účetní operací roku 2009 bylo zúčtování tohoto rozdílu do výnosů nebo nákladů, dle povahy rozdílu. Pro jasné odlišení od ostatních výnosů nebo nákladů, bylo nutné vytvořit specifický účet analytický účet 563 – Kurzové ztráty při přechodu na euro a 663 – Kurzové zisky při přechodu na euro

Obrázek 10: Převod dopadu konverze do Nákladů a Výnosů²

Výjimkou byl pouze rozdíl přepočtu základního kapitálu zapsaného v eurech ještě před koncem roku 2008, kdy se tento rozdíl účtuje na účet 413 souvztažně s účtem 701.

Krok 4

Kromě přepočtů položek jednotlivých rozvahových účtů bylo potřeba přepočíst i jednotlivé položky analytických účtů. Některé specifické postupy přepočtů jsou popsány v samostatných kapitolách. Položky se přepočítaly konverzním kurzem a v rámci přepočtu jednoho analytického účtu si způsob zaokrouhlení mohla stanovit účetní jednotka vnitřním předpisem, za předpokladu, že jiný předpis nenařídil jinak (Generální zákon, §2 odst. 5). Až součet jednotlivých položek analytického účtu se zaokrouhlil dle Vyhlášky 75/2008. Tento součet konkrétního analytického účtu se pak porovnal s příslušným počátečním stavem a opět mohl nastat rozdíl, který se účtoval dle povahy do výnosů nebo nákladů.

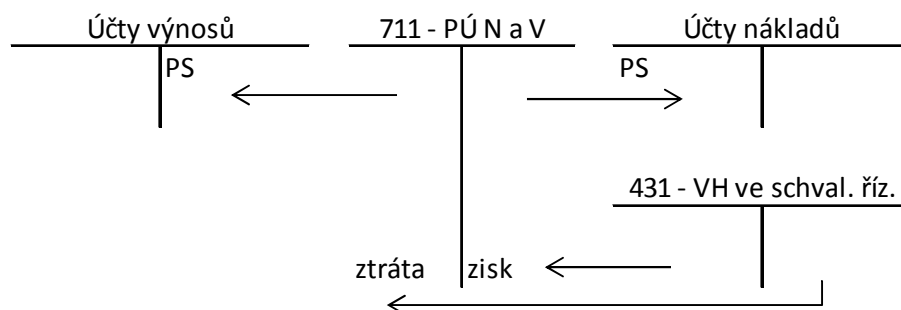
¹ Zdroj: vlastní tvorba

² Zdroj: vlastní tvorba

Krok 5 – otevření výsledkových účtů

Pro tuto příležitost si účetní jednotky musely vytvořit účet 711 – Počáteční účet nákladů a výnosů. Jednotlivé počáteční stavy účtů nákladů a výnosů byly opět zaúčtovány na základě vnitřního účetního dokladu, kde byla uvedena suma jak v eurech, tak i ve slovenských korunách. Pro přepočet výsledkových účtů se použil stejný postup jako pro přepočet rozvahových účtů.

Výsledek hospodaření zaznamenaný v Kroku 1 na účtu 431 – VH ve schvalovacím řízení se zároveň přeúčtuje na účet 711. Po této účetní operaci tak účetní jednotka nebude vykazovat k 1. 1. 2009 žádný HV ve schvalovacím řízení připadající na část roku 2008.

Obrázek 11: Účtování začátkem roku 2009 u účetní jednotky s povinností mezitímní účetní závěrky¹

Pokud účetní jednotka předběžně vykázala splatnou a odloženou daň z příjmu v mezitímní účetní závěrce mohla ji k 1. 1. 2009 zaúčtovat opačným účetním zápisem jako se účtovala tvorba této položky.

Usmernenie DR SR k novele postupov účtovania pre podnikateľov upozorňuje na skutečnost, že § 85c neobsahuje řešení pro případ nerovnosti účtu 711, který může nastat opět z důvodu přepočtu konverzním kurzem a zaokrouhlováním. Usměrnění navrhuje vyrovnat účet 711 dle charakteru rozdílu prostřednictvím účtů 663 nebo 563.

Krok 6

Poslední odstavec § 85b se týká oprav chyb a nepřesností v období do konce roku 2008. V případě tedy, že účetní jednotka nesprávně vykázala údaje v mezitímní účetní závěrce, musela opravu vykonat do dne řádné, nebo mimořádné účetní závěrky.

¹ Zdroj: vlastní tvorba

Částka opravné položky ve slovenských korunách byla přepočtena konverzním kurzem a zaúčtována. To znamená, že se již neopravovala mezitímní účetní závěrka.

4.1.1 Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Kategorie dlouhodobého majetku nepodléhala žádným speciálním ustanovením a nejsou zde žádné výjimky. Vykázání majetku k 31. 12. 2008 proběhlo dle standardního, do té doby platného, postupu. Následně k 1. 1. 2009 byly přepočteny jak jednotlivé účty hlavní knihy konverzním kurzem, tak zároveň i jednotlivé složky analytických účtů opět konverzním kurzem. Z porovnání těchto součtů mohl vzniknout kurzovní rozdíl z přechodu na euro. Postup vyrovnání kurzového rozdílu byl již popsán v kapitole Otevření účetních knih v roce 2009, krok 2 a krok 3.

Pro evidenci a nakládání s dlouhodobým majetkem je však důležité ukázat postup přepočtů použitých při konverzi. Dle pokynu MF SR se přepočetla pořizovací cena jednotlivých kusů majetku konverzním kurzem k 1. 1. 2009. Zároveň se stejným způsobem přepočetla i výše příslušných opravek. Výše odpisů byla stanovena z přepočtené pořizovací ceny majetku. Zaokrouhlení odpisů si stanovila účetní jednotka v odpisovém plánu. Postup je znázorněn na následujícím příkladu¹.

Příklad – konverze DHM

Společnost NO s.r.o. pořídila 25. 10. 2006 výrobní zařízení v hodnotě 759.300,- SKK. Zařízení bylo zařazeno do užívání 1. 11. 2006, délka odepisování byla stanovena na 9 let při použití lineární metodě odepisování.

Přepočet k 1. 1. 2009:

- Pořizovací cena zařízení: $759\,300\,SKK \div 30,126 \frac{SKK}{EUR} = 25\,204,14\,€$
- Oprávky k zařízení: $170\,194,56\,SKK \div 30,126 \frac{SKK}{EUR} = 5\,649,42\,€$
- Zůstatková cena: $25\,204,14\,€ - 5\,649,42\,€ = 19\,554,72\,€$
- Odpisy se pak vypočetly z PC stanovené již v eurech

¹ Příklad byl vytvořen dle postupu MF uvedeného v dokumentu *Informácie s prechodom zo slovenskej meny an menu euro na účely daní, poplatkov, colné účely a účtovníctva*.

Rok	Roční výše odpisů SKK	Roční výše odpisů €	Oprávky SKK	Oprávky €	Zůstatková cena SKK	Zůstatková cena €
2006	1 461,12		1 461,12		757 838,88	
2007	84 366,72		85 827,84		673 472,16	
2008	84 366,72		170 194,56		589 105,44	
2009		2 800,44		8 449,86		16 754,28
2010		2 800,44		11 250,30		13 953,84
2011		2 800,44		14 050,74		11 153,40
2012		2 800,44		16 851,18		8 352,96
2013		2 800,44		19 651,62		5 552,52
2014		2 800,44		22 452,06		2 752,08
2015		2 752,08		25 204,14		0,00

Tabulka 1: konverze odpisovaného dlouhodobého majetku¹

Pokud účetní jednotka měla dlouhodobý majetek ve fázi pořízení ke konci roku 2008, pak stav účtu Pořízení DM přepočítla KK 1. 1. 2009. Další případné náklady tvořící pořizovací cenu se již započítávaly jen v €.

4.1.2 Pohledávky a závazky

Za správný přepočet dluhů a peněžitých plnění odpovídá dle Generálního zákona (§ 9 odst. 6) dlužník nebo osoba pověřená vyrovnáním dluhu. Tedy každá účetní jednotka zodpovídá za správný přepočet závazků a ve svém zájmu i pohledávek.

Výchozím stavem pro přepočet k 1. 1. 2009 byl konečný stav účtů pohledávek a závazků. K rozvahovému dni 31. 12. 2008 se pohledávky a závazky vykazaly ve slovenských korunách. Pohledávky v cizí měně (např. USD, GBP) se přepočítly kurzem NBS k 31. 12. 2008. Pouze pohledávky ve měně EUR se přepočítly konverzním kurzem, a to z toho důvodu, aby byla zachována jmenovitá hodnota obchodu. Následný přepočet počátečních stavů k 1. 1. 2009 se uskutečnil konverzním kurzem.

Zároveň s přepočtem počátečního stavu se uskutečnil i přepočet analytických účtů. Přepočet k 1. 1. 2009 účtových skupin 31, 32, 39 se uskutečňuje od nejnižšího stupně členění. Poté při sumaci na nejvyšším stupni analytických účtů může dojít k nerovnosti s počátečním stavem analytického účtu přepočteným KK. Tento rozdíl se

¹ Zdroj: vlastní tvorba

pak převede dle povahy do nákladů nebo do výnosů souvisejícími s přechodem na euro. Tyto rozdíly však neměly velký vliv na hospodářský výsledek.

Příklad – přepočet jednotlivých závazků

Výrobní společnost nakoupila 12. 2. 2008 materiál za 5 000 GBP a 5. 5. 2008 za 3 300 EUR, pro zjednodušení příklad abstrahuje od DPH. Jednotlivé propočty jsou uvedeny v tabulce č. 2. V tomto případě nevznikl žádný kurzový rozdíl z přepočtu na euro.

datum	položka analytické evidence	originální měna	měna vykazování SKK	měna vykazování €	poznámky
12.2.2008	vznik závazku A	5000 GBP	222 695,00 SKK		NBS kurz 44,539
5.5.2008	vznik závazku B	3 300 EUR	106 392,00 SKK		NBS kurz 32,240
31.12.2008	přecenění závazku A	5000 GBP	154 630,00 SKK		NBS kurz 30,926
	kurzový rozdíl ze závazku A		68 065,00 SKK		do výnosů roku 2008
	přecenění závazku B	3 300 EUR	99 415,80 SKK		Konverzní kurz 30,126
	kurzový rozdíl ze závazku B		6 976,20 SKK		do výnosů roku 2008
31.12.2008	syntetický účet závazky:				KS přepočten KK:
	suma analytické evidence		254 045,80 SKK		254 045,8/30,126 = 8 432,78 EUR
1.1.2009	přepočet závazku A	5000 GBP	154 630 SKK (informativně)	5 132,78 EUR	KK: 154 630/30,126
	přepočet závazku B	3 300 EUR	99 415,80 SKK (informativně)	3 300,00 EUR	KK: 99 415,8/30,126
1.1.2009	syntetický účet závazky:				nevznikl KR z konverze
	suma analytické evidence			8 432,78 EUR	

Tabulka 2: Konverze cizoměnových závazků¹

4.1.3 Přijaté a poskytnuté zálohy

Postup přepočtu účtů 051, 052, 053, 314, 324, 475 byl v zásadě založen, na stejném principu, jako přepočet ostatních účtů, avšak odlišnost byla v použitém kurzu pro přepočet záloh v cizí měně. Zálohy znějící na slovenskou korunu se přepočítaly stejným způsobem jako jiné druhy majetku. Pro přepočet záloh v cizí měně byl postup následovný. Pro přehlednost je uveden nejdříve postup vykázání k 31. 12. 2008 a pak následně přepočet.

Podle Zákona o účetnictví § 24 odstavce 6 se přijaté a poskytnuté zálohy v cizí měně k rozvahovému dni nepřeceňují aktuálním kurzem. Pro přepočet se použije kurz platný v den přijetí nebo poskytnutí zálohy. Tato změna v zákoně platí od 1. 1. 2008, do té doby byly přeceňovány k rozvahovému dni i zálohy, poslední přecenění bylo

¹ Zdroj: vlastní tvorba

uskutečněno k 31. 12. 2007 (Turóciová, 2009). Z toho vyplývá, že k 31. 12. 2008 byly oceněny přijaté a poskytnuté zálohy v cizí měně:

- historickým kurzem ze dne vzniku – zálohy přijaté a poskytnuté od začátku roku 2008,
- kurzem NBS k 31. 12. 2007 – zálohy přijaté a poskytnuté před koncem roku 2007.

Přepočet jednotlivých položek na analytických účtech k 1. 1. 2009 pak závisel na tom, zda se jednalo o cizí měnu euro, nebo o jinou cizí měnu (CZK, USD, GBP).

Jednotlivé poskytnuté a přijaté zálohy v jiné měně než SKK a EUR se přepočety k 1. 1. 2009 konverzním kurzem z SKK (stav vykázaný k 31. 12. 2008) na €. Tento postup byl určitým zjednodušením, kde byl vypuštěn přepočet z cizí měny (např. USD) na euro referenčním kurzem evropské centrální banky, platným k 1. 1. 2009. V účetnictví byla záloha nadále také vedena ve své původní měně. Nevykázaly se tak další kurzové rozdíly, ale zároveň nedošlo v tomto momentu ke zrealnění vykázané položky. To nastalo až dnem vypořádání obchodu.

Přepočet jednotlivých přijatých a poskytnutých záloh ve měně euro se k 1. 1. 2009 na analytických účtech uskutečnil historickým kurzem. U dlouhodobých záloh pak kurzem z 31. 12. 2007. Dle některých zdrojů, syntetický účet záloh pak vyjadřoval sumaci jednotlivých přepočtených záloh na analytických účtech. Tento způsob přepočtu pak nevytvářel kurzové rozdíly. Naproti tomu, jsem při zkoumání konverze této účetní položky narazila i na řešení, která dle mého soudu nebyla úplně v souladu se zákonem stanoveným postupem. Někteří autoři článků (např. Demčáková, a další, 2008) vysvětlovali postup tak, že se jednotlivé zálohy přepočety historickým kurzem, ale počáteční stav syntetického účtu se přepočtl konverzním kurzem. Rozdíl z konverze těchto položek pak způsoboval největší kurzové rozdíly. Tento kurzový rozdíl vznikl jako rozdíl sumy analytických účtů (historický kurz) a počátečního stavu účtů přijatých a poskytnutých záloh (konverzní kurz) Nejdřív byl tento rozdíl zaúčtován dle povahy na účty 378 nebo 379. Po otevření hlavní knihy zaúčtován na účty 563 nebo 663. Způsob, při kterém nevznikají kurzové rozdíly, považuji za správnější.

Přepočet těchto položek způsoboval největší komplikace a to zejména z toho důvodu, že informace o tom jak tento přepočet uskutečnit nebyly v legislativě jednoznačně uvedeny a výklad zákona nebyl dostatečně podrobný. Mohlo tedy docházet i k nesprávnému přepočtu těchto položek a tím vykázaní nesprávné výše KR z přechodu na euro.

4.1.4 Zásoby a ostatní účetní kategorie

Již byl vysvětlen přepočet kategorie dlouhodobý majetek, pohledávky a závazky, blíže byla vysvětlena i konverze přijatých a poskytnutých záloh. Samostatná kapitola bude věnována také obsáhlejší problematice konverze základního kapitálu a hotovostních peněžních prostředků, kapitoly 4.3 a 4.2. Z pohledu rozvahy zůstává vysvětlit přepočet opravných položek, zásob, finančních prostředků na bankovních účtech, časového rozlišení, rezervy.

U všech položek hlavní knihy, kterým není věnována samostatná kapitola, se přepočet uskutečnil dle kroků v kapitole 4.1 otevření účetních knih v roce 2009. Přepočet se uskutečňoval vždy konverzním kurzem. Při přepočtu zásob byl důležitý přepočet jednotkových cen. Generální zákon v §2 odstavec 5 v podstatě nechává na účetní jednotce jak zaokrouhlit přepočtené jednotkové ceny a jiné základny sloužící pro další výpočty, nicméně zároveň dodává, aby při zaokrouhlení byl brán zřetel na úsilí dodržení cenové neutrality při přechodu na euro. V případě zásob a jednotkových cen účetní jednotka mohla ve své interní směrnici stanovit libovolný počet desetinných míst s omezením, že jednotkové ceny uvedeny v eurech, po přepočtu konverzním kurzem, mají minimálně o jedno desetinné místo více než jednotkové ceny ve slovenských korunách, minimálně však tři desetinná místa. Čím větší počet desetinných míst byl použit, tím menší byly kurzové rozdíly vzniklé při přepočtu skladové evidence v porovnání s přepočteným příslušným počátečním stavem účtu hlavní knihy.

4.2 Duální hotovostní oběh

Období od 1. 1. 2009 do 16. 1. 2009 včetně se vyznačuje specifickými podmínkami ve fungování hotovostního platebního styku. Toto období se vyznačovalo tím, že jako zákonné platidlo byla akceptována jak slovenská koruna tak euro. Délka období vycházela z postupu, který byl zvolen za nejvhodnější pro přijetí eura, již zmiňovaný

Big Bang. Duální období mělo přispět k plynulému přechodu na novou měnu. Cílem tohoto období bylo také stahovat slovenskou korunu z oběhu.

V průběhu duální cirkulace byly firmy povinny akceptovat platby v hotovosti ve slovenských korunách a zároveň v eurech, avšak vydávat mohly již pouze v eurech. Z fáze duální cirkulace vyplynula pro společnosti přijímající hotovost následující skutečnost. Museli se připravit na to, že budou po tuto určitou dobu disponovat větším objemem hotovosti než je běžné. Na jedné straně bylo nutné se předzásobit měnou euro hotovostí, na druhé straně, se zvětšoval objemem přijaté korunové hotovosti. Podnikatelé si ve svém zájmu měli zabezpečit bezpečný systém nakládání a úschovy hotovosti.

Pro některé malé podnikatele, zejména malé obchody, živnostníky poskytující služby to byla komplikace, kterou se rozhodli řešit uzavřením provozu na období duálního oběhu. Většina jen první dny v novém roce, ale někteří, zejména různé druhy stánků měli zavřeno až celých 16 dní. Z pohledu účetnictví se nejedná o příliš složitý a nový postup. Živnostníci měli ale obavy z toho, že budou zákazníky zneužíváni. Domnívali se, že zákazníci budou platit převážně ve slovenských korunách, a tak v podstatě směňovat koruny za eura. Živnostníci spatřovali problém v tom, že při neustálém vracení eur na přijímané slovenské koruny nebudou mít kontinuální dostatek euro mincí nízké nominální hodnoty. To by pak mohlo vyvolat zvýšení transakčních nákladů vyplývajících ze zabezpečení další potřebné hotovosti, jak finančních tak časových a zároveň by mohla být ohrožena plynulost provozu. Například čas strávený častější fyzickou výměnou peněz v bance a náklady spojeny s cestou. Ne všichni podnikatelé byli tedy spokojeni s opatřením ze strany legislativy. Generální zákon stanovoval pro právnické osoby a fyzické osoby podnikatele, možnost odmítnutí slovenských bankovek a mincí v případě, že při jedné hotovostní platbě, úhradu tvořilo (Hrčka, Říjen 2008 str. 141):

- více jak 20 kusů mincí stejné nominální hodnoty (například víc jak 20 mincí jednokorunové hodnoty);
- více jak 30 kusů mincí různé nominální hodnoty;
- přijímaná hotovost čtyřnásobně převyšovala požadovanou platbu.

V Generálním zákoně ale nebyla striktně zakázána možnost vrácení ve slovenských korunách. Fyzické osoby pouze neměli povinnost již přijímat slovenské koruny. Avšak v případě nouze a souhlasu fyzické osoby mohly být vydány i slovenské koruny.

Výjimku z duálního oběhu měly pouze automaty MHD, prodejní a výherní automaty. Co se týče bankovních automatů, ty od 1. 1. 2009 vydávaly pouze euro hotovost. Účtování společností, které si nemohly dovolit anebo nechtěly zavřít své obchody a provozovny vysvětluje podkapitola Účtování v průběhu duálního hotovostního oběhu.

4.2.1 Předzásobení

Aby obchodníci a provozovatelé služeb mohli efektivně fungovat v průběhu duálního oběhu, bylo nutné se předzásobit euro hotovostí. Proces předzásobení eurobankovkami a euromincemi vycházel z usměrnění Evropské centrální banky ECB/2006/9. Toto usměrnění definovalo pro jednotlivé subjekty v procesu předzásobení podmínky, které musí subjekty splňovat. A také sled jednotlivých etap předzásobení.

První etapou bylo předzásobení NBS. Ta v období od 6. září 2008 do 29. prosince 2008 na smluvním základě předzásobila komerční banky a Poštu slovenské republiky. Tyto dvě etapy jsou označovány jako primární předzásobení. Pro podnikatele bylo důležité druhotné předzásobení. Druhotné předzásobení bylo možné prostřednictvím komerčních bank, Slovenské Pošty, startovacích balíčků a prostřednictvím směnár.

Pro společnosti, které pracovaly s větším objemem hotovosti, bylo vhodné uzavřít s komerční bankou smlouvu o předzásobení. Například pro podnikatele provozující potraviny s týdenním obratem nad 20.000,- SK již bylo vhodné uvažovat o předzásobení prostřednictvím KB¹. Avšak společnosti se musely rozhodnout poměrně brzy. V průměru do konce dubna 2008 museli podnikatelé uzavřít s KB smlouvu o předzásobení eurem, která nebyla zpoplatněna. Z ustanovení ECB 2006/9 vyplývalo, že předzásoben bude pouze subjekt, který splní minimálně následující požadavky:

¹ Zdroj: www.vub.sk

- poskytne zabezpečení, které bude odpovídat nominální hodnotě poskytnuté euro hotovosti. Toto zabezpečení je přepočteno konverzním kurzem;
- nese riziko a má odpovědnost za přijatou hotovost;
- předzásobená hotovost se nepoužije dříve, než v den zavedení eura;
- zabezpečí oddělené skladování přijatých eurobankovek a euromincí v předzásobení od ostatní euro hotovosti nebo jiné měny;
- zabezpečit skladování přijaté předzásobené hotovosti takovým způsobem, aby se předešlo k předčasnému uvedení do oběhu (sankce minimálně 10% z poskytnuté sumy);
- umožnit kontrolu a audit předzásobené hotovosti NBS;
- vykáže prostřednictvím NBS Evropské centrální bance všechny přijaté eurobankovky a euromince.

Pokud společnost nevyužila možnost druhotného předzásobení prostřednictvím smlouvy o předzásobení, mohla eurohotovost nakoupit v bankovní směnárně za běžných podmínek. Byl tedy použit aktuální směnný kurz, nikoli konverzní kurz. Některé banky v rámci nabídky svých služeb umožňovaly nákup eura do určité výšky například 200 EUR za konverzní kurz. Drobní živnostníci, kteří neměli potřebu většího objemu eurohotovosti mohli získat tuto hotovost formou startovacích balíčků.

Startovací balíčky byly určeny zejména pro širokou veřejnost a drobné podnikatele. Prodej startovacích balíčků zabezpečovala NBS, KB, pobočky Slovenskej Pošty. Tento prodej nebyl zpoplatněn jinými poplatky a zároveň nebyl omezen co do počtu odkoupených kusů. Balíček obsahoval pouze euromince. Bylo připraveno celkem 1.320.000 kusů startovacích balíčků. Hodnota balíčku byla stanovena na 500 SKK a odpovídala hodnotě 16,6EUR. Obsah balíčku ukazuje následující tabulka. Jak je zřejmé, přepočtená a zaokrouhlená hodnota eurového obsahu konverzním kurzem je 500,09 SKK. Rozdíl 0,09 SKK uhradila NBS. (Mederová, 2008)

Nominální hodnota euromince	Počet kusů euro mincí	Suma v €	Suma v SKK
2	2	4,00	120,5040
1	6	6,00	180,7560
0,5	8	4,00	120,5040
0,2	8	1,60	48,2016
0,1	6	0,60	18,0756
0,05	5	0,25	7,5315
0,02	5	0,10	3,0126
0,01	5	0,05	1,5063
suma celkem:		16,6	500,0916

Obrázek 12: Obsah startovacího balíčku

Výši potřebné eurohotovosti pro první dny fungování roku 2009 si podnikatelé museli stanovit sami, na základě vlastních zkušeností. Již začátkem roku 2008 bylo vhodné věnovat této problematice pozornost. Potřebné byly právě údaje o chování spotřebitelů z této části roku. Podstatné bylo zjištění dat o průběhu denní hotovosti (velikost jednotlivých prodejů a úhrad, objem uskutečněných transakcí). Zjištění jaká část výdajů proběhla v hotovosti a také jaká byla výše přijímané hotovosti. Z těchto dat pak mohli podnikatelé odvodit výši potřebné hotovosti. Nicméně tento postup mohl být někdy nákladný, nebo neefektivní. Kromě provedení vlastní analýzy toků hotovosti měly společnosti ještě k dispozici různá doporučení a orientační aplikace pro výpočet pravděpodobně potřebné hotovosti.

Například se doporučovalo mít hotovost ve výši 3 až 4 násobku denního obrátu. Toto doporučení vycházelo z předpokladu, že lze odmítnout přijatou hotovost v SKK v případě, že převyšuje 4 násobek hodnoty požadované úhrady.

Další jednoduchý návod na výpočet uváděla například Tatra Banka. Tento orientační postup vycházel z denní pokladní hotovosti. Určení denní pokladní hotovosti mohlo být buď na základě průměrného zůstatku v pokladně, anebo maximální objem potřebný pro vydávání v průběhu jednoho dne. Vzorec uváděn Tatra Bankou pro orientační stanovení hotovosti¹:

$$(\text{pokladní hotovost} + \text{rezerva}) * \text{počet dní};$$

¹ Zdroj: www.tatrabanka.sk

kde počtem dní se rozumí doba, na kterou se propočítává potřeba eurohotovosti. Rezervu si pak stanovuje podnikatel sám dle svého uvážení. Podle uvedeného vzorce si tedy podnikatel spočetl potřebnou hotovost a připravil mincovku. Funkcí mincovka disponuje většina účetních aplikací, avšak ne všechny účetní programy byly již v prvním čtvrtletí 2008 přizpůsobeny na euro. Takže si, většinou malí podnikatelé, spočetli mincovku ručně.

Příklad – orientační stanovení potřebné eurohotovosti

Firma Lék s.r.o. provozuje lékárnu v zdravotnickém zařízení. Průměrná výše denní hotovosti je 15.000,- SKK, udržuje rezervu ve výši 20%. Pak orientační výpočet hotovosti na 5 dní je:

$$(15\,000 + 3\,000) * 5 = 90\,000\,SKK,$$

po přepočtu:

$$\frac{90\,000\,SKK}{30,126 \frac{SKK}{EUR}} = 2\,987,45\,€.$$

Dle tohoto postupu bude firma Lék s.r.o. pro svou provozovnu potřebovat hotovostní euro ve výši 2 988 EUR.

Také Ministerstvo financí SR, které provozuje webové stránky „euromena.sk“ připravilo pro podnikatele jednoduchou webovou aplikaci pro orientační výpočet předpokládaného objemu hotovosti. Na zmíněných stránkách byla rovněž uveřejněna metodika fungování aplikace. Tato aplikace byla vypracována na základě databáze o počtu 2980 různorodých spotřebitelských nákupů, pravidel pro přechod na euro v SR a zkušeností z přechodu jiných krajín eurozóny. Aplikace nebyla úplně vhodná pro podniky, které:

- měly méně než 50 transakcí za den – doporučeno bylo předzásobit se startovacími balíčky nebo směnit menší objem hotovosti;
- měly více než 1000 transakcí za den – při velkém počtu transakcí již bylo nutné více zpřesnit odhad na konkrétní podmínky společnosti;
- průměrná výška přijímané úhrady byla více než 5000 SKK;
- podíl bezhotovostních plateb tvořil více jak 30% úhrad.

Předpoklady pro správně stanovený odhad potřebné hotovosti:

- v roce 2009 zůstane zachován model spotřebitelského chování, jako byl počátkem roků 2003 až 2007;
- jsou zachovány stejné ceny jako v roce 2007;
- podíl hotovostních plateb v korunách a eurech je podobný jako na Cypru a Maltě v roce 2007;
- obchodník nepřipustí přijetí platby korunovými bankovkami a mincemi, v případě že by platba čtyřikrát převýšila hodnotu nákupu;
- platby spotřebitelů ve slovenských korunách jsou rozděleny takto:
 - o 10% plateb je úplně přesných,
 - o 20% vydání na nejbližší bankovku (20 korun),
 - o 10% vydání na 50 korun,
 - o 10% vydání na 100 korun,
 - o 10% vydání na 200 korun,
 - o 10% vydání na 500 korun,
 - o 10% vydání na 1000 korun,
 - o 20% vydání na maximální přípustnou hranici danou „Generálním zákonem“.
- Platby v eurech se uskutečňují zejména bankovkami a mincemi v hodnotě jednoho nebo dvou eur eurových mincích.

V aplikaci je nasimulováno deset různých podnikatelských sektorů, ve kterých se uskutečňují platby v hotovosti. Pro každý sektor je simulován předpoklad potřebné hotovosti na vydání na jednu transakci, při dodržení výše zmíněných předpokladů. Samotný výpočet potřebné hotovosti v období duálního oběhu je pak následovný:

(potřeba eurových bankovek a mincí na výdej při jedné transakci)

** počet transakcí za den,*

** počet dní, na který se firma předzásobuje.*

Vstupními údaji pro aplikaci byly:

- průměrný počet zákazníků platících v hotovosti v průběhu jedné hodiny;
- průměrná výška platby v hotovosti;

- počet dnů, na které je předzásobení požadováno;
- délka otvírací doby;
- charakter zaměření podnikání.

Příklad – orientační stanovení potřebné hotovosti dle MF SR

Stanovení orientační výše předzásobení pro firmu Lék s.r.o. z předcházejícího příkladu za pomoci aplikace MF SR.

- Průměrný počet zákazníku platících hotovostí za hodinu: 30
- Průměrná výše hotovostní platby: 300 SKK
- Počet dní: 9, z toho však 3 pracovního volna
- Otevřeno denně 11 hodin.

Výstupem aplikace je struktura předpokládané potřebné hotovosti, celkem ve výši 4 633 EUR. Struktura navrhnuté hotovosti je zobrazena na obrázku č. 13 a 14. Na rozdíl od předcházejícího příkladu je výše navrhovaného předzásobení téměř o dvě třetiny větší. Aby se společnosti vyhnuly případným nákladům vynaloženým v důsledku přílišného předzásobení (nadměrnou předzásobenou hotovost mohly vrátit, ale jen do jisté míry to nebylo zpoplatněné), nebo nedostatečného předzásobení, musely analýze hotovostních toků věnovat patřičnou pozornost.

	50 eur	15 ks
	20 eur	40 ks
	10 eur	70 ks
	5 eur	110 ks
	2 eurá	475 ks (19 balíčkov)
	1 euro	375 ks (15 balíčkov)

Obrázek 13: : Mincovka navrhnutá pomocí programu na potřebu hotovosti v průběhu duálního oběhu první část

	50 centov	480 ks (12 balíčkov)
	20 centov	760 ks (19 balíčkov)
	10 centov	600 ks (15 balíčkov)
	5 centov	600 ks (12 balíčkov)
	2 centy	950 ks (19 balíčkov)
	1 cent	700 ks (14 balíčkov)

Obrázek 14: Mincovka navrhnutá pomocí programu na potřebu hotovosti v průběhu duálního oběhu druhá část¹

Účtování o předzásobení

Dle § 85c opatření MF/23535/2008-74 se účtuje o prostředcích získaných v předzásobení dvojím způsobem. Způsob účtování se odvíjí od toho, kdy nastane úhrada za euromince a eurobankovky získané v předzásobení. Získané tedy v průběhu roku 2008.

Úhrada nastane v roce 2008 (uváděné hodnoty jsou použity z příkladu: orientační stanovení potřebné hotovosti dle MF SR):

Datum	oerace	MD		D	
		účet	částka	účet	částka
11.12.2008	zaplacení přijaté eurohotovosti	211 EUR	4 633,01	221 EUR	4 633,01
				nebo	
				221 SKK	139 574,00
				nebo	
				211 SKK	139 574,00

Tabulka 3: Úhrada za získané prostředky v předzásobení v roce 2008²

¹ Zdroj: www.euromena.sk

² Zdroj: vlastní tvorba

Úhrada nastane v roce 2009 (uváděné hodnoty jsou použity z příkladu: orientační stanovení potřebné hotovosti dle MF SR):

Datum	Operace	MD		D	
		účet	částka	účet	částka
11.12.2008	převzetí evrohotovosti (účtování v rámci podrozvahy)	7XX	4 633,01		
1.1.2009	zaučtování přijaté eurohotovosti	211 EUR	4 633,01	261	4 633,01
				nebo	
				231	4 633,01

Tabulka 4: Úhrada za získané prostředky v předzásobení v roce 2009¹

Účtování v průběhu duálního hotovostního oběhu

Dle opatření Ministerstva financí SR č. MF/23535/2008-74 § 85d účetní jednotky musí zaznamenávat sumu peněz přijatou ve slovenské měně v době duálního oběhu na účtu 211 – Pokladna po přepočtu ze slovenských korun na eura konverzním kurzem a zaokrouhlena na nejbližší eurocent. Jelikož je pravděpodobný vznik rozdílu ze zaokrouhlování, je třeba tento rozdíl zaznamenat buď na účtu 563 – Kurzové ztráty při přechodu na euro, anebo v případě zisku na účet 663 – Kurzové zisky při přechodu na euro.

Příklad – účtování duálního oběhu hotovosti

Společnost Supermarket spol. s r.o. provozuje obchod se smíšeným zbožím a měla otevřeno již od čtvrtku 1. 1. 2009. Počáteční stav účtu 211 EUR – pokladna euro hotovost je 1000 € v mincích nízké nominální hodnoty. V průběhu dne se uskutečnily jednotlivé nákupy, zaplacené v hotovosti. Ve všech případech byla přijata hotovost ve slovenských korunách a v jednom případě nastala úhrada jak slovenskými korunami, tak eurem. Na přijatou slovenskou hotovost bylo vždy vráceno v eurech. Následující tabulka ukazuje účetní zachycení jednotlivých nákupů. Jak je vidět tak došlo k minimálnímu kurzovému zisku ve výši 0,01 €. Tento rozdíl nastal z důvodu, že komerční banka přijala hotovost 7150 SKK, přepočetla ji konverzním kurzem 30,126 a vydala zástupci společnosti 237,34 €, ale zároveň součet jednotlivých přijatých

¹ Zdroj: vlastní tvorba

plateb ve slovenských korunách přepočtených KK je 237,33 €. V příkladu se nezohledňuje spotřební daň.

číslo op.	datum	operace	cena v EUR	info cena v SKK	Přijátá hotovost		účetování				Poznámka
					SKK informativně přepočet SKK KK	EUR	MD	částka €	D	částka €	
1.	1.1.2009	Prodej zboží	18,26	550	1 000,00		211 SKK	33,19	604	18,26	příjem v SKK a výdej v EUR
					33,19				211 EUR	14,93	
2.	1.1.2009	Prodej zboží	11,88	358	400,00		211 SKK	13,28	604	11,88	
					13,28				211 EUR	1,40	
3.	1.1.2009	Prodej zboží	31,53	950	1 000,00		211 SKK	33,19	604	31,53	
					33,19				211 ERU	1,66	
4.	1.1.2009	Prodej zboží	20,00	602,52	650,00		211 SKK	21,58	604	20	
					21,58				211 EUR	1,58	
5.	1.1.2009	Prodej zboží	81,46	2454	3 000,00		211 SKK	99,58	604	81,46	
					99,58				211 EUR	18,12	
6.	1.1.2009	Prodej zboží	28,31	853	1 000,00		211 SKK	33,19	604	28,31	
					33,19				211 EUR	4,88	
7.	1.1.2009	Prodej zboží	48,50	1461,11	100,00	46	211 SKK	3,32	604	48,5	kombinovaná platba
					3,32		211 EUR	46,00	211 EUR	0,82	
	1.1.2009	KS účtů k 1.1.2009					211 SKK	237,33	604	239,94	
							211 EUR	1 002,61			
8.	2.1.2009	Výměna přijaté hotovosti SKK v bance					261	237,34			7150/30,126
									211 SKK	237,33	suma účtu
									663	0,01	211 SKK
											kurzový zisk
9.	2.1.2009	vlození hotovosti do pokladny					211 EUR	237,34	261	237,34	

Tabulka 5: Účetování v průběhu duálního oběhu¹

4.3 Převod Základního kapitálu a majetkových cenných papírů

Jednou ze složitějších položek při přeměně byl základní kapitál. Bylo potřeba provést přeměnu a přepočet základního kapitálu obchodních společností a družstev. Dále bylo potřeba provést konverzi vkladů jmenovitých hodnot do základního kapitálu a majetkových cenných papírů.

Základním právním předpisem je již vzpomínaný Generální zákon, který v §10 odst. 1 ustanovuje, že se: „jmenovité hodnoty

- základního kapitálu obchodních společností a družstev,
- kmenového kapitálu státních podniků,
- jmění nadací nebo obdobného jmění právnických osob (dále jako „základní kapitál“),

¹ Zdroj: vlastní tvorba

- *vkladů společníků včetně jmenovitých hodnot akcií,*
- *členských vkladů,*
- *vkladů zakladatelů nebo jiných majetkových vkladů tvořících podíly na základním jmění právnických osob (dále jako „vklady do základního kapitálu“)*

existující na základě legislativních předpisů a znějících na slovenskou měnu, se ode dne zavedení eura považují za jmenovité hodnoty znějící na eura, a to v přepočtu se zaokrouhlením jmenovité hodnoty vkladů do základního kapitálu a základního kapitálu dle konverzního kurzu a dalších pravidel pro přechod na euro.“ Toto ustanovení však nezavazuje právnické osoby povinnosti vykonat přeměnu a přepočet základního kapitálu a vkladů do základního kapitálu. Povinnost zabezpečit a vykonat přeměnu je dána odst. 2 § 10. V § 11 Generálního zákona je pak stanoven způsob konverze. Popis bude vysvětlen dále v textu.

Právnická osoba musela dle odstavce 3. § 10 přijmout rozhodnutí o přeměně jmenovité hodnoty základního kapitálu a vkladů do základního kapitálu nejdříve dnem stanovení konverzního kurzu a nejpozději 31. prosince 2009. Společnosti tak měli 16 měsíců na to, aby podnikly všechny potřebné právní úkony k přijetí rozhodnutí. V případě, že se toto rozhodnutí o přeměně neodchylovalo od podmínek stanovených v Generálním zákoně, mohl rozhodnutí o přeměně přijmout a vykonat statutární orgán právnické osoby jednoduchou většinou přítomných hlasů. Nesmělo se tedy jednat o změnu výšky základního kapitálu, vyjma zaokrouhlení, a o změnu vlastnických poměrů. Toto rozhodnutí muselo mít písemnou formu, muselo být řádně podepsáno jednajícími osobami a tyto podpisy musely být úředně ověřeny. Statutární orgán měl současně povoleno rozhodnout i o změnách příslušných právních dokumentů (např. zakladatelská smlouva, stanovy, vnitřní dokumenty společnosti) v souvislosti s přeměnou základního kapitálu a vkladů do základního kapitálu. Nicméně v případě, že statutární orgán chtěl, aby o přeměně hlasovaly i jiné orgány společnosti, mohl tak učinit. Nicméně již i tak zdlouhavý proces to mohlo pouze prodloužit.

Po přijetí rozhodnutí o přeměně jmenovitých hodnot vkladů a základního kapitálu právnické osoby, musely právnické osoby neodkladně podat návrh na zapsání přeměny do obchodního rejstříku a to nejpozději do 31. prosince 2009. Proces přeměny byl také osvobozen od správních a soudních poplatků souvisejících

s podáním návrhu, zaevidováním a zaregistrováním. Musela být ale dodržena jednoletá lhůta pro podání návrhu.¹ V případě, že by tento termín společnosti nedodržely, tedy podaly zmiňovaný návrh po datu 31. 12. 2009, musí platit soudní a správní poplatky stejné, jako při standardním zápisu změny základního kapitálu. Krom toho je pravděpodobné, že bude na společnost, která tuto lhůtu nedodrží uvalena pokuta dle § 20 odst. 2 Generálního zákona ve výši až 30.000 eur a dle odst. 3 až do výše 1.500 eur pro odpovědnou fyzickou osobu.

Společnosti byly při přeměně základního kapitálu a vkladů do základního kapitálu oproštěny od omezení a zákazu týkajícího se zaokrouhlení jmenovitých hodnot na celá čísla nebo na násobky celých čísel (Čarnogurský ULC, 7/2008).

Generální zákon nebyl ale jediným předpisem, důležitým pro přeměnu základního kapitálu. Dalším důležitým legislativním předpisem byla vyhláška „*Ministerstva spravdnosti Slovenskej Republiky č. 246/2008 Z. z. o pravidlách a postupoch pri premene menovitej hodnoty vkladov do imania a menovitej hodnoty základných imaní zo slovenskej meny na eurá*“ a vyhláška „*Národnej banky Slovenska č. 240/2008 Z. z. , ktorou sa určuje počet desatinných miest pri zaokrúhľovaní pri premene menovitej hodnoty niektorých druhov cenných papierov zo slovenskej meny na eurá*“.

V případě akciových společností se pro přepočtení nominálních hodnot akcií použije stejný postup, jako v případě vkladů do základního kapitálu. V rámci jedné emise musí být použit stejný postup. Přepočtení zabezpečuje emitent cenných papírů. Při přepočtu v rámci jedné emise musí být také při volbě přesnosti zaokrouhlení dodržen vzájemný poměr velikosti cenných papírů, které představují majetkové podíly nebo vklady do základního kapitálu, aby případně nemohlo dojít ke změně majetkových poměrů (§ 13 odst. 4 Generálního zákona).

Problém, který se vyskytl s přeceněním cenných papírů, byl ten, že firmy se dozvěděly nominální hodnotu svých investic v podobě cenných papírů s časovým zpožděním. Nicméně účty příslušných cenných papírů musely být otevřeny k 1. 1. 2009. Případné nesrovnalosti se řešily zpětně.

¹ § 9 odst. 5 zákona 659/2007 Z.z. o zavedení meny euro v SR

„Zdola nahor“ – metoda přeměny

Metoda spočívala v tom, že nejdříve se konverzním kurzem přepočítají jednotlivé vklady a poté se tyto vklady sečtou na výslednou hodnotu základního kapitálu. Zaokrouhlování při přepočtu vkladů je možné dvěma způsoby, výsledná hodnota základního kapitálu se již nezaokrouhluje. Způsoby zaokrouhlení jsou možné dva (Čarnogurský ULC, 7/2008):

- směrem nahoru s maximální přesností na 6 desetinných míst, kdy je dovoleno zaokrouhlit směrem nahoru až na nejbližší celé euro. Vzniklý rozdíl je možno uhradit peněnými prostředky z nerozdělených zisků minulých let nebo jiných vlastních zdrojů (účty: 428, 413, 421, 422). Ze zdrojů rezervního a nedělitelného fondu je možno použít maximálně 10% z hodnoty, kterou měl k datu přijetí rozhodnutí o přeměně;
- směrem dolů s přesností maximálně 6 desetinných míst, minimálně na 2 desetinná místa. Při zaokrouhlení směrem dolů vzniká také rozdíl, který je účetní jednotka povinna odvést do rezervního nebo nedělitelného fondu (účet 417). Tento rozdíl se nezahrnuje do výnosů ani příjmů dosažených z podnikatelské činnosti nebo nakládání s majetkem.

Vybraným způsobem zaokrouhlení nesmí dojít ke změně vlastnických poměrů. Také je nutné dodržet jeden vybraný způsob zaokrouhlení pro všechny vklady do základního kapitálu v rámci jedné právnické osoby.

Společnosti samozřejmě mohly při procesu přeměny změnit základní kapitál a vklady do základního kapitálu dle svých požadavků, pochopitelně však v rámci povinných minimálních hodnot daných legislativou. Tato podoba přeměny se však již musela řídit stejnými pravidly jako jakákoli jiná změna údajů o společnosti. Pro tento způsob neplatilo osvobození od poplatkové povinnosti.

Vzhledem k tomu, že postup přeměny základního kapitálu a vkladů do základního kapitálu dle Generálního zákona byl poměrně administrativně náročný, byla stanovena nová administrativně méně náročná možnost přeměny. Tato možnost vycházela ze „*zákona č. 477/2008 Z.z, ktorým sa menia a dopĺňajú zákony v pôsobnosti Ministerstva spravedlnosti SR v oblasti civilného práva v súvislosti so zavedením meny euro v SR*“, který byl účinný od 1. 12. 2008. Zákon č. 447/2008 Z. z. měl dopad

na 15 zákonů z oblasti civilního práva a mimo jiné také na „*občianskou súdny poriadok (99/1963Zb.)*“ a zákon „*o obchodnom registri (530/2003 Z. z.)*“, ze kterých právě vyplývala alternativní možnost přeměny základního kapitálu a vkladů do základního kapitálu (Čarnogurský ULC, 11/2008).

Způsob přeměny základního kapitálu a vkladů do základního kapitálu, který vycházel z již výše zmiňovaného zákona Ministerstva spravedlnosti, spočíval v tom, že společnost písemně vyjádřila bezvýhradní souhlas s přepočtem, tak jak ho vypočetl obchodní rejstřík. Obchodní rejstřík byl podle poslední aktuální novely povinen uvádět informativně vedle hodnoty základního kapitálu a vkladů do základního kapitálu vyjádřených ve slovenských korunách i hodnoty v eurech. Tato informativní hodnota byla výsledkem přepočtu jmenovitých hodnot vkladů konverzním kurzem a zaokrouhlena nahoru na šest desetinných míst. Výslednou hodnotu základního kapitálu pak tvořil součet takto přepočtených vkladů. Společnosti pak stačilo podat zmiňovaný písemný souhlas. Aby Ministerstvo spravedlnosti předešlo možným komplikacím a zdržením, uveřejnilo na internetových stránkách formulář k tomuto účelu. Povinnost převést a vykonat přeměnu tak byla splněna doručením tohoto souhlasu příslušnému rejstříkovému soudu. Souhlasy, které byly podány v průběhu dvanáctého měsíce 2008, měly být zpracovány soudem do konce ledna 2009. Společnosti, které využily tento způsob přeměny, musely ve lhůtě dvou let od vyjádření souhlasu doložit nové dodatkové znění zakládacích listin, stanov nebo jiných relevantních právních dokumentů.

Společnosti měly tedy na výběr tři možnosti postupu při přeměně. První postup byl striktně dodržovat ustanovení Generálního zákona, druhá možnost byla postupovat jako při standardní změně údajů společnosti. Poslední možností bylo přijetí přepočtu obchodního rejstříku. Poslední třetí možnost byla na jedné straně administrativně nejjednodušší jak pro společnosti, tak i pro samotný obchodní rejstřík, na druhé straně zde byla komplikace s příliš velkým počtem desetinných míst. Velký počet desetinných míst pak komplikoval například různé propočty odvíjející se od výše vkladů. Například stanovení podílů na zisku a určení počtu hlasů společníka. Nicméně toto mohly společnosti následně změnit standardní cestou dle obchodního zákoníku. Poslední možnost využívaly zejména malé podniky s jednoduchou vlastnickou strukturou.

Účtování základního kapitálu při přeměně

Účetní jednotka musí účtovat o výši základního kapitálu v eurech s datem zápisu této hodnoty do obchodního rejstříku. Nicméně jednotlivé účty hlavní knihy musela účetní jednotka otevřít k 1. 1. 2009 již v eurech. Na následujících příkladech jsou znázorněna účtování s různými způsoby zaokrouhlení.

Příklad – zaokrouhlení nahoru¹

Základní kapitál (ZK) společnosti NO s.r.o. tvoří 3 vklady společníku po 200 000 Sk, celkem základní kapitál 600 000 SK. Společnost přijala rozhodnutí o přeměně ZK se zaokrouhlením vkladů nahoru na nejbližší euro. Dne 20. 6. 2009 byla suma ZK z rozhodnutí valné hromady společnosti zapsána do Obchodního rejstříku.

- Přepočít ZK pro potřeby otevření účtu 411 k 1.1.2009:

$$\frac{600\,000\,Sk}{30,126\frac{Sk}{EUR}} = 19\,916,35\,€$$

- Přepočít vyplývající z rozhodnutí valné hromady:

$$\frac{200\,000\,SK}{30,126\frac{Sk}{EUR}} = 6\,638,7837748\,€ ;$$

po zaokrouhlení na nejbližší celé euro nahoru 6 639 €.

ZK celkem 6 639€ + 6 639€ + 6 639€ = 19 917 €.

účetní případ	MD		Da		Poznámka
	účet	částka	účet	částka	
KS k 31.12.2008	X	X	411	600 000 SK	rozdíl mezi výpisem OR a stavem účtu 411
PS k 1.1.2009	X	X	411	19 916,35 €	
20.6.2009 výpis z OR	428	0,65 €	411	0,65 €	
KS k 31.12.2009	X	X	411	19 917,00 €	

Tabulka 6: Účtování o základním kapitálu²

Příklad - rozdíl v počtu desetinných míst při zaokrouhlení

Základní kapitál akciové společnosti tvoří 400 000 kusů akcií v nominální hodnotě 10 Sk. ZK je 4 000 000 Sk. Přepočít hodnoty jedné akcie konverzním kurzem je

$$\frac{600\,000\,Sk}{30,126\frac{Sk}{EUR}} = 0,331939\,€.$$

¹ Příklad byl inspirován dokumentem Daňového riaditeľ'stva SR, 1/2009 srt. 10.

² Zdroj: vlastní tvorba

Společnost rozhodne o způsobu zaokrouhlení směrem na horu:

- **na 6 desetinných míst** (maximální možný počet) – součet 400 000 kusů akcií v nominální hodnotě 0,331939 je 132 775,600000. Hodnota ZK je tedy 132 775,600000 €. V tomto případě není potřeba doplnit ZK;
- **na 2 desetinná místa** – součet 400 000 kusů akcií v nominální hodnotě 0,33 je 132 000. Hodnota ZK je 132 000 €. Tato nižší přesnost zaokrouhlení způsobila rozdíl ve výši $132\,775,600000 - 132\,000 = 775,6$. Rozdíl 775,6 € je společnost povinna doplnit z účtu 413 – Ostatní kapitálové fondy, 421 – Zákonný rezervní fond, 422 – nedělitelný fond nebo 428 – Nerozdělený zisk minulých let. V přepočtu na slovenské koruny rozdíl není až tak markantní – 23 365,73 Sk, což představuje 0,58 % ZK;
- **na 1 desetinné místo** – nominální hodnota akcie je pak 0,3 a součet 400 000 kusů je 120 000 €. V tomto případě je již rozdíl větší a tvoří 9,6% ZK;
- **na celé euro** – Generálním zákonem stále povolená možnost. Hodnota jedné akcie by pak byla 1€ a součet by byl 400 000 €, co už je podstatný rozdíl oproti první možnosti (267 224, 73 €). Rozdíl představuje téměř 202% ZK. Tato možnost je v souladu s Generálním zákonem, kdy společnost nemusí postupovat stejně jako při zvýšení ZK, i když se při tom jedná o markantní zvýšení ZK. Nicméně společnost by musela mít buď velký zůstatek účtu 428 nebo to pokrýt z vlastních zdrojů. Rezervní fond a nedělitelný fond jde použít maximálně do 10% jeho výšek datu rozhodnutí o přeměně. Tato poslední možnost tedy do úvahy moc nepřichází.

Čím přesnější zaokrouhlení společnost vybere, tím menší je rozdíl, který bude muset dorovnat. Na druhou stranu s větším počtem desetinných míst se hůře operuje.

Přepočet základního kapitálu znějícího na eura

Slovenský Obchodní zákoník umožňoval podnikatelům vložit prostředky tvořící základní kapitál obchodních společností a družstev ve měně euro dlouho před vstupem Slovenské republiky do Evropské měnové unie. Základní kapitál tak byl uveden i v obchodním registru. V účetnictví musela být tedy hodnota základního kapitálu v eurech totožná s hodnotou zapsanou v obchodním registru. Účetní jednotky do

konce roku 2008 účtovaly o základním kapitálu jak v eurech, tak ve slovenských korunách. V účetní závěrce roku 2008 byl základní kapitál znějící na euro oceněn historickým kurzem.

Zákon o účetnictví v aktuálním znění k 1. 1. 2009 nařizoval účetním jednotkám dle § 37b odstavec 5 přecenit ke dni zavedení eura základní kapitál vyjádřený v eurech na hodnotu základního kapitálu zapsaného do obchodního registru v eurech. ZK vyjádřen v SKK byl přepočten konverzním kurzem. Rozdíl mezi historickým kurzem použitým ke dni zaúčtování ZK a konverzním kurzem měla účetní jednotka zaúčtovat na účet 413 – ostatní kapitálové vklady. Při otvírání rozvahových účtů k 1. 1. 2009 se zaúčtoval tento rozdíl následovně:

- MD 701 / D 413.

Příklad – přepočet ZK znějícího na eura

Základní kapitál společnosti MO a.s. byl zapsán do obchodního rejstříku 16. 8. 2005 ve výši 26.000 €. Pro zjednodušení příkladu předpokládejme, že transakce byla tentýž den zaúčtována v účetnictví ve výši 1.003.314 SKK, kurz NBS ze 16. 8. 2008 byl 38,589 SKK/EUR.

Rozdíl z ocenění ZK konverzním kurzem a ZK zapsaným v obchodním registru:

$$\frac{1\,003\,314\,SKK}{30,126\,\frac{SKK}{EUR}} - \frac{1\,003\,314\,SKK}{38,589\,\frac{SKK}{EUR}} = 33\,303,92\,€ - 26\,000\,€ = 7\,303,92\,€$$

datum	účetní případ	částka	MD	Dal
31.12.2008	KS k 31.12.2008	1 003 314 SKK	X	411
	uzavření rozvahového účtu ZK	1 003 314 SKK	411	702
1.1.2009	otevření rozvahového účtu ZK	26 000 € (1 003 314 SKK informativně)	701	411
	rozdíl mezi his. kurzem a KK ZK	7 303,92 €	701	413

Tabulka 7: Účtování základního kapitálu původně zapsaného v OR v eurech¹

Jak je patrné z příkladu, vznikl poměrně velký kurzový rozdíl. Tento faktický kurzový rozdíl ale nevstupoval, na rozdíl od jiných kurzových rozdílů v důsledku konverze do výnosů nebo do nákladů. Ve většině případů by se jednalo spíše o kurzový zisk.

¹ Zdroj: vlastní tvorba

Domnívám se, že tento postup je správný, vzhledem k tomu, že takto velká částka neovlivní hospodářský výsledek společnosti.

5 IAS 21 – Dopady změn měnových kurzů

Standard upravuje zejména dopady transakcí v cizí měně, zůstatky v cizích měnách, vykazování kurzových rozdílů a vykazování v cizí měně. Vymezuje, jaké měnové kurzy se mají použít při přepočítávání cizoměnových transakcí. Oblast, kterou standard neupravuje, jsou derivátové transakce a zůstatky upravené v IAS 39 Finanční nástroje: účtování a oceňování. Tato kapitola není zaměřená na celkový popis standardu, pouze na některá vybraná témata pro následné lepší pochopení SIC 7.

Na začátku standard definuje pojmy, které dále používá. Vymezuje zejména funkční měnu, cizí měnu, měnu vykazování a peněžní položky. Tato definice je poměrně složitá a může být problém jasně určit, co se považuje za peněžní položku. Standard praví, že *„peněžní položky jsou drženy jednotky měny a aktiva a závazky, které mají být přijaty nebo zaplacený v pevném nebo stanovitelném počtu jednotek měny“*¹. Dále také uvádí podstatnou charakteristiku peněžní položky a tou je *„právo obdržet (nebo povinnost zaplatit) pevný nebo určitelný počet jednotek měny“*². Funkční měna je měna ekonomického prostředí, ve kterém se účetní jednotka nejvíce pohybuje. Cizí měna je pak měna odlišná od funkční měny. Standard také umožňuje účetní jednotce mít jinou funkční měnu, a jinou měnu, v níž předkládá účetní závěrku (měna vykazování). Funkční měna se určí dle pravidel standardu a lze ji měnit pouze v případě změny okolností vyplývajících z těchto pravidel.

IAS 21 uvádí vykazování transakcí v cizí měně ke dvěma okamžikům a to:

- Prvotním vykazování – vznik účetní transakce (použije se kurz k datu uskutečnění účetní transakce).
- Při každém následujícím vykazování – vykazování ke každému rozvahovému dni (u peněžních položek se použije kurz k závěrkovému dni, u nepeněžních položek závisí na jejich ocenění). Nepeněžní položky oceňovány reálnou hodnotou použijí měnový kurz k datu stanovení reálné hodnoty a nepeněžní položky v historickém ocenění použijí měnový kurz k datu transakce.

¹ IAS 21 odst. 8

² IAS 21 odst. 16

Kurzové rozdíly možno vykazovat jak výsledkově, tak rozvahově. Výsledkově se vykazují KR vzniklé u peněžních položek. U nepeněžních položek se vykazování kurzových rozdílů určuje v návaznosti na model používaného ocenění, dle ustanovení příslušného standardu. Pokud se totiž změny projevují ve vlastním kapitálu tak i kurzové rozdíly se vykazují do vlastního kapitálu. Jedná se zejména o položky oceněné reálnou hodnotou. V případě použití historického ocenění se související kurzové rozdíly vykáží ve výkazu zisků a ztrát jako náklad nebo výnos příslušného období.

Změna funkční měny je řešena v odstavcích 35 – 37. Změna se aplikuje prospektivně. Z toho vyplývá, že „účetní jednotka převede veškeré položky na novou funkční měnu pomocí převodního kurzu platného ke dni změny“. U nepeněžních položek jsou tyto převedené částky považovány za jejich historické ceny. Toto ustanovení způsobilo, že účetním jednotkám vznikly kurzové rozdíly, které zaúčtovaly do výnosů nebo nákladů. Účetní jednotky tyto kurzové rozdíly popsaly v příloze účetní závěrky. Níže uvádím příklad společnosti I.D.C. Holding a.s., kde je například vidět kurzová ztráta z přepočtu přijatých záloh na eura ve výši 19 452 EUR, která byla vykázána v kurzových rozdílech ve výkaze zisků a ztrát jako náklad (obr. 16). Z přepočtu oprávek vznikla kurzová ztráta 14 EUR také účtována jako náklad příslušného období. Dalším dopadem přechodu na jinou měnu bylo vykázáání kurzové ztráty ve výši 647 EUR z důvodu přepočtu ocenění investice v dceřiné společnosti I.D.C. Zagreb d., o. o. (obr. 17). Společnost vykazuje investice v dceřiných společnostech v historickém ocenění, a jak již bylo zmíněno IAS 21 v odstavci 37, požaduje převedení nepeněžních položek konverzním kurzem, a tato převedená částka se považuje za historické ocenění. Tudíž společnosti vznikl kurzový rozdíl, který byl zaúčtován do nákladů.

Dalším dopadem přechodu byl vznik kurzového zisku a to z důvodu zaokrouhlování při přepočtu na euro ve výši 26 EUR. Celkový dopad konverze z SKK na EUR byla ztráta 2100 EUR (obr 15.).

	Rok končiaci sa	
	31. decembra 2009	31. decembra 2008
Kurzové zisky	1 805 169	1 679 035
Kurzové straty	(1 730 073)	(4 993 007)
Kurzové straty z prepočtu na menu euro	(20 100)	-
Kurzové rozdiely celkom, netto	54 996	(3 313 972)

Obrázek 15 Celkový dopad konverze na společnost¹

	Pozemky	Budovy a stavby	Stroje a zariadenia	Nedokončené investície a preddavky na budovy, stavby, stroje a zariadenia	Celkom
Obstarávacia cena k 1. 1. 2009	553 101	12 695 135	57 415 873	4 415 271	75 079 380
Rozdiely z prepočtu meny SKK na menu EUR	-	-	-	(19 452)	(19 452)
Prírastky	-	-	-	8 975 456	8 975 456
Úbytky	-	(160 759)	(2 023 262)	(1 092 716)	(3 276 737)
Prevody	248 440	1 129 502	9 619 789	(10 997 731)	-
Presuny	-	126 402	-	-	126 402*
Obstarávacia cena k 31. 12. 2009	801 541	13 790 280	65 012 400	1 280 828	80 885 049
Oprávky k 1. 1. 2009	-	(4 557 282)	(28 647 562)	-	(33 204 844)
Rozdiely z prepočtu meny SKK na menu EUR	-	(3)	(11)	-	(14)
Ročný odpisy a zostatková hodnota pri vyradení	-	(609 068)	(4 272 788)	-	(4 881 856)
Strata zo zníženia hodnoty	-	(289 913)	(435 072)	-	(724 985)
Vyradenie	-	160 759	2 023 262	-	2 184 021
Presuny	-	(9 480)	-	-	(9 480)
Oprávky k 31. 12. 2009	-	(5 304 987)	(31 332 171)	-	(36 637 158)
Zostatková hodnota k 1. 1. 2009	553 101	8 137 853	28 768 311	4 415 271	41 874 536
Zostatková hodnota k 31. 12. 2009	801 541	8 485 293	33 680 229	1 280 828	44 247 891

Obrázek 16 Vykázání rozdílů z přepočtu měny SKK na měnu EUR²

	31. december 2009 Obstarávacia cena	31. december 2008 Obstarávacia cena
Investície v dcérskych spoločnostiach		
I.D.C. Praha, a.s.	3 625 723	3 625 723
I.D.C. LOLLY, s.r.o.	1 538 870	1 538 870
I.D.C. Zagreb, d. o. o.	2 556	3 230
I.D.C. POLONIA, SA	3 430 755	3 430 755
I.D.C. HUNGÁRIA ZRT.	3 618 217	3 618 217
Coin, a.s.	3 983 270	3 983 270
Celkom, brutto	16 199 391	16 200 065
Minus: opravné položky	-	-
Celkom, netto	16 199 391	16 200 065

Obrázek 17 Změna ocenění investice I.D.C. Zagreb, d.o.o. z důvodu přepočtu SKK na EUR³

¹ Výročná správa 2009 spoločnosti I.D.C. Holding a.s.

² Výročná správa 2009 spoločnosti I.D.C. Holding a.s.

³ Výročná správa 2009 spoločnosti I.D.C. Holding a.s.

5.1 Zavedení eura – Interpretace Mezinárodních Účetních Standardů

International Accounting Standards Board (IASB) na zavedení eura reagovala vydáním interpretace – SIC 7 Zavedení eura v roce 1997 s účinností do 1. června 1998, která navazuje na IAS 21 Dopady změn měnových kurzů.

Vzhledem k tomu, že zavedení eura má dopad na různé oblasti účetnictví je nutné postupovat dle více standardů než právě zmíněného standardu 21. Interpretace tedy odkazuje na standardy, které je nutno při zavedení eura respektovat¹:

- IAS 1 – Sestavení a zveřejňování účetní závěrky (revize z roku 2007)
- IAS 8 - Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby
- IAS 10 – Události po rozvahovém dni
- IAS 21 – Dopady změn měnových kurzů (revize z roku 2003)
- IAS 27 – Konsolidovaná a individuální účetní závěrka (novelizovaná v roce 2008)

Se zavedením eura, od počátku roku 1999, dochází k eliminaci následného kurzového rizika mezi eurem a účastnickými národními měnami. A to z toho důvodu, že došlo k neodvolatelnému zafixování měnových kurzů mezi eurem a národními měnami. Diskutovanou otázkou byla aplikace IAS 21 Dopady změn měnových kurzů při přechodu z národních měn účastnických států na euro.

Interpretace stanovuje, že při přechodu na euro musí být požadavky kladené standardem IAS 21 striktně aplikovány. Totéž platí i v případě pokud dojde k zafixování směnných kurzů v důsledku připojení země k Evropské měnové unie v pozdější etapě.

¹ Kapitola byla zpracována dle SIC 7

To znamená:

- a) Peněžní aktiva a závazky (tedy peněžní položky) v cizí měně mohou být i nadále převáděny do měny vykazování závěrkovým kurzem. Vzniklé kurzové rozdíly musí být okamžitě uznány jako výnos nebo náklad. Nicméně toto se nevztahuje na transakce vzniklé z dopadu uplatňování zajišťovacího účetnictví dle IAS 39 – Finanční nástroje: účetnictví a oceňování.
- b) Kumulativní kurzové rozdíly z převodu účetní závěrky zahraničních jednotek zachycené v ostatním úplném výsledku musí být kumulovány ve vlastním kapitálu. Jako výnos nebo náklad mohou být uznány pouze v případě pozbytí nebo částečného pozbytí čisté investice v zahraniční jednotce.
- c) Kurzové rozdíly, vzniklé z převodu závazků z národních měn, nesmí být zahrnuty do účetní hodnoty souvisejícího aktiva.

Zavedení eura tedy nic nemění na zásadě přepočítání cizí měny u peněžních jednotek závěrkovým kurzem ke každému rozvahovému dni ve vztahu k jiné měně než je funkční měna před a po přijetí eura.

6 Konverze v leasingové společnosti

Ráda bych uvedla některé praktické zkušenosti s přechodem na novou měnu v leasingové společnosti. Zásadním rozdílem oproti české účetní legislativě je ve vykazování leasingu. Účtování leasingu se ve Slovenské republice řídí stejnými pravidly jako účtování leasingu podle Mezinárodních účetních standardů. Tedy leasingová společnost vykazuje pouze pohledávku z leasingu a výnosy plynoucí z leasingové smlouvy. Samotný pronajímaný majetek se při uzavření smlouvy vyřadí do nákladů. Následně si nájemce daný majetek zařadí do používání.

Účetní oddělení se na změnu měny začalo intenzivně připravovat až po stanovení konverzního kurzu. Před datem stanovení se uskutečňovaly pouze částečné úpravy účetního software. Firma spolupracovala s externím dodavatelem účetního software mimo území České i Slovenské republiky, proto jednání a návrhy o tom, jak se pravděpodobně konverze uskuteční, probíhaly již od začátku roku 2008. Samozřejmě kromě účetního software se musel přizpůsobit konverzi i leasingový software, který je páteřním informačním systémem společnosti.

Nastavení účetního software bylo hlavně v metodických prvcích konverze a přizpůsobení šablon a tiskových sestav (například nová šablona na faktury). Kromě metodické úpravy byl účetní software doplněn o novou měnu euro. Software byl tak doplněn o nový kód pro měnu euro. Od data zavedení eura (1. 1. 2009) je tedy možné najít v systému dvě měny euro. Vytvořením nového označení pro fakticky stejnou měnu je pro společnost velmi užitečné a to z toho důvodu, že může lehce odlišovat skutečnosti a stavy v účetnictví, které souvisí s obdobím před a po zavedení eura.

Vzhledem ke svému podnikatelskému zaměření společnost nepotřebuje velké zásoby hotovosti a taky s hotovostí převážně nepracuje. V případě že s hotovostí pracuje tak spíše pouze jako příjemce hotovosti. Proto společnost nevyužila možnosti předzásobení. Společnost v té době měla sjednaný dlouhodobý úvěrový rámec, který mohla čerpat jak ve slovenské měně, tak i ve měně euro. Proto v případě potřeby eurohotovosti mohla čerpat tento úvěr na eurových účtech, a nemusela tedy podepisovat samostatné smlouvy o předzásobení.

Konverze většiny rozvahových položek proběhla bez komplikací. Z povahy svého podnikání má společnost v majetku převážně pohledávky z leasingových smluv. Přepočet těchto pohledávek vyžadoval nejvíce času. Komplikaci při přepočtu těchto položek způsobovaly platby uhrazené klienty před stanovenou dobou splatnosti. Tedy společnosti nezvykle narostl počet přijatých záloh. To pak způsobovalo časově náročnější postup konverze. Poměrně paradoxní bylo, že v době před zavedením eura společnost neměla problémy se zpožděnými platbami, spíše naopak, klienti spláceli i to co nemusely. Problém při konverzi těchto položek pak způsoboval fakt, že klienti mohli splácet své závazky i v jiné měně než byl sjednaný leasing.

Pro převod základního kapitálu zapsaného v „*Obchodnom registry*“ si společnost zvolila administrativně ten nejjednodušší způsob a to vyjádřením souhlasu s přepočtem jak ho provedl „*Obchodný register*“. Základní kapitál má společnost přepočítaný s přesností na 6 desetinných míst. Výše základního kapitálu dosud společnost neupravovala.

Praktické důsledky vstupu do EMU ve společnosti:

- podstatné snížení časové náročnosti při měsíčních závěrkách,
- snížení časové náročnosti při sestavování účetní závěrky na konci roku,
- eliminace kurzových rozdílů téměř na nulu,
- odstranění transakčních nákladů spojených s nakládáním s cizí měnou,
- zjednodušení reportingu pro mateřskou společnost,
- prodloužená splatnost platebních příkazů až do 19-ti hodin v rámci EMU.

Podle vyjádření společnosti, konverze na měnu euro nezpůsobila žádné závažné problémy. Nutno ale poznamenat, že bylo vynaloženo nejen značného úsilí zaměstnanců společnosti ale i finančních prostředků, zejména v souvislosti s přípravami a přizpůsobení leasingového a účetního software.

Závěr

V této době se nejen v Evropě často diskutuje o problémech spojených s eurem, často se vyskytují pochybnosti o setrvání eura. Navzdory tomu však Evropská měnová unie stále funguje a je potřeba se tedy touto otázkou zabývat. Vzhledem k tomu, že České republice byla udělena pouze dočasná výjimka pro vstup do Evropské měnové unie je téma vstupu do Evropské měnové unie stále aktuální, i navzdory názorům euroodpůrců. V důsledku ještě stále doznívající hospodářské krize momentálně Česká republika o vstup do EMU neusiluje. Avšak může se stát, že v následujících letech bude rozhodnuto o vstupu České republiky do EMU. Proto jsem si vybrala pro psaní své diplomové práce téma konverze slovenské měny na měnu euro. Pro komplexnější posouzení možných přínosů se zavedení eura, zejména v účetním prostředí, jsem do své diplomové práce zařadila i tematiku cizí měny v účetnictví podnikatelů působících v České republice. A to hlavně z toho důvodu, abych umožnila náhled na aktuální problémy s cizí měnou v účetnictví. Posléze bych ráda zhodnotila, co by se jednotnou měnou eurozóny v účetnictví vyřešilo, ale na druhé straně co by přechod na jednotnou měnu obnášel z pohledu účetnictví.

První část své práce jsem zaměřila na české prostředí. Kde jsem se především snažila ukázat údaje o obchodování v cizí měně a problematiku účetnictví cizí měny. Zjistila jsem však, že údaje o obchodování v cizí měně se nesledují. Avšak zejména z toho důvodu, že se předpokládá obchodování převážně ve měně euro. Jak mi potvrdil i příklad obchodní společnosti, tuzemské společnosti obchodují vesměs ve měně euro.

Při psaní druhé kapitoly jsem se nesetkala s tematikou, která by mi způsobila problémy. Jak ale práce ukazuje zejména na kauze společnosti MP Development, cizí měna stále vyvolává otázky. Otázka vymezení a opodstatnění kurzových rozdílů vykazovaných k rozvahovému dni a jejich následný dopad do výsledku hospodaření, ze kterého se určuje základ daně, vyvolává odlišné názory. Příklad této společnosti, která namítla opodstatněnost pro zahrnování nerealizovaných kurzových rozdílů do základu daně, se stal vynesáním rozsudku Nejvyššího správního soudu možným důvodem pro změnu, zejména daňové legislativy.

V případě firmy MP Development se jednalo o přeceňování dlouhodobých úvěrů v cizí měně. Z vlastní zkušenosti vím, že v České republice mnoho firem čerpá úvěry

v cizí měně, zejména pak v euru. V případě Slovenské republiky se situace po vstupu do EMU změnila tak, že většina úvěrů je čerpána v euru. Nejenom závazky z obchodního styku tvoří skupinu přeceňovaných položek, ale i úvěry v cizí měně mohou mít významný dopad do hospodářského výsledku. Dopad cizoměnových pohledávek a závazků z obchodního styku do hospodářského výsledku ukazuje příklad na závěr druhé kapitoly. Hodnoty kurzových rozdílů ovlivňující hospodářský výsledek a potažmo daňový základ jsou poměrně vysoké a zkreslují tak vypovídací hodnotu této veličiny. Je určitě bezpochybné, že zavedení eura by zpřehlednilo a zpřesnilo jak účetnictví, tak i zrealnilo daňový základ. Je sice samozřejmé, že pro některé firmy nemusí být zrovna nevýhodné vykazování kurzových rozdílů, domnívám se však, že pokud by se hodnota kurzových rozdílů podstatně snížila, naplnila by se více účetní zásada věrného a poctivého obrazu. Nezanedbatelný je i fakt opouštění zásady opatrnosti při vykazování nerealizovaných kurzových zisků.

Při psaní druhé části práce jsem se někdy potýkala s nedostatkem relevantních informací. Vzhledem k tomu, že konverze byla jednorázový proces, nebyla k této problematice téměř žádná knižní publikace. Proto podklady pro napsání tvořila zejména legislativní úprava a články z odborných časopisů, případně další dokumenty z renomovaných zdrojů. Přejít na euro vyžadoval mnoho legislativních změn a úprav v zákonech. Hlavním zákonem, od kterého se všechno odvíjelo, byl „*Generální zákon*“. Nejdůležitějšími právními předpisy pro účetnictví byla *Vyhláška Ministerstva Financí 75/2008* a novelizovaný *Zákon č.431/2002 Z.z o účtovnictve*, kde byla přidána ustanovení platná pro konverzi.

Samotná konverze v účetnictví se zdá být na první pohled velice jednoduchá záležitost, kde se vezmou všechny účetní položky a přepočtou se na euro konverzním kurzem. Leč ne u všech položek je to tak jednoduché. Pro lepší pochopení konverze a názorné ukázání jsem práci doplnila vhodnými příklady.

Poměrně složitou právní úpravu a zároveň také úpravu konverze má účetní položka základní kapitál. Při přeměně základního kapitálu bylo důležité dodržení stávajících majetkových poměrů. Může se to zdát triviální, ale při zvolení nevhodného způsobu zaokrouhlování může k takovýmto změnám dojít. Pokud by však k něčemu takovému došlo, bylo by nutné zvolit jiný způsob. Proto, je důležité při případné konverzi

v České republice postup přeměny základního kapitálu upravit precizněji než tomu bylo na Slovensku.

Největší problém jsem však zaznamenala při popisu konverze účetní položky přijatých a poskytnutých záloh ve měně euro před datem 1. 1. 2009. Legislativa nařizuje použití historického kurzu při konverzi těchto položek. Ale nikde není jasně řečeno, jak se postupuje při otvírání počátečního stavu přijatých a poskytnutých záloh. Při psaní práce jsem se setkala se dvěma názory. Jeden vycházel ze stavu přepočtené analytické evidence s použitím pouze historických kurzů. Druhý názor vycházel z obecného ustanovení, při kterém se přepočtou všechny počáteční stavy účtů, včetně účtů přijatých a poskytnutých záloh konverzním kurzem. V prvním případě nedocházelo ke vzniku kurzových rozdílů z přechodu na euro a v druhém, právě naopak, docházelo k největším kurzovým rozdílům z přechodu na euro. Použití historického kurzu vycházelo ze skutečnosti, že slovenská účetní legislativa nepřeceňuje přijaté a poskytnuté zálohy v cizí měně k rozvahovému dni. Česká republika, by při zachování současných pravidel nemusela mít problém s přepočtem těchto položek. Avšak řešení Slovenské republiky více reflektuje povahu této účetní položky.

V práci jsem se také zabývala otázkou předzásobení a výpočtům, jak určit výši potřebného předzásobení euro bankovkami a euromincemi pro období duálního oběhu, které trvalo 16 dní. Zejména z toho důvodu, že podnikatelé měli z tohoto období strach. Obávali se nejen nedostatku hotovosti, ale také toho že by mohl panovat zmatek. Domnívám se, že toto období nepotvrdilo obavy podnikatelů a to zejména z toho důvodu, že problematika byla dostatečně komunikována a nebyl problém za pomoci různých doporučení stanovit výši potřebného množství hotovosti pro období duálního oběhu. Pokud by taková situace někdy nastala v České republice, doporučila bych větší počet startovacích balíčků, které využívali i menší podnikatelé k předzásobení.

Předposlední kapitola se věnuje úpravě konverze podle pravidel Mezinárodních účetních standardů. Společnosti, které vedou účetnictví podle pravidel IAS/IFRS, jsou dle Zákona o účetnictví SR povinny řídit se při konverzi také pravidly, které stanovují Mezinárodní účetní standardy. Interpretace SIC 7 odkazuje společnosti při změně měny na několik dalších standardů, dle kterých je nutno se řídit. V případě konverze

se jedná o změnu funkční měny. Snahou bylo ukázat, jak se přechod na měnu euro projevil v účetní závěrce konkrétní společnosti.

Cílem poslední kapitoly bylo již jen ukázat praktické souvislosti s přechodem na euro v rámci účetního oddělení leasingové společnosti. Výsledkem zavedení eura ve společnosti bylo na počátku zvýšení nákladů s přípravou, ale posléze se odbourala práce s cizí měnou a tím i vykazování kurzových rozdílů a samozřejmě také snížení časové náročnosti při měsíčních uzávěrkách a roční účetní závěrce.

Zdroje

Literatura:

- [1] Baštincová, Anna: Legislatívne, účtové a daňové aspekty zavedenia EURA v SR. Horní Bezděkov, Kladno, Česko : s.n., 2008. s . 11-14, ISBN 978-80-245-1393-5.
- [2] Baštincová, Anna: Zmeny v daňovom systéme po zavedení EURA v Slovenskej republike. Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie (2009: Gaderská dolina, Slovensko). s. 14- 17. ISBN 978-80-225-2740-8
- [3] Beránek, Petr: Cizí měny a kurzové rozdíly v podvojném účetnictví. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2011. ISBN 978-80-7263-681-5.
- [4] Blahušiaková, M.: Zmeny v účtovnej legislatíve v Slovenskej republike po prechode na menu Euro. Pedagogická konference (9/ 2009 : Praha, Česko) xx0112323: Sborník 9. ročníku Pedagogické konference Vysoké školy ekonomické v Praze/ kolektiv autorů. ISBN 978-80-245-1597-7
- [5] Hřčka, Štefan . Říjen 2008. Informativny komentár k zákonu o zavedení meny euro v Slovenskej republike. Generálny zíkón o eure a vykonávacie poredpisy. Bratislava : Národná Banka Slovenska, Říjen 2008. ISBN 978-80-8043-129-7.
- [6] Kovanicová, Dana. 2004. ABECEDA ÚČETNÍCH ZNALOSTÍ PRO KAŽDÉHO. Praha : RNDr. Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2004. 80-7273-098-3.
- [7] Šlosárová, A.: Osobitosti účtovej závierky pri vstupe Slovenskej republiky do eurozóny. Účetnictví v procese světové harmonizace (2008: Horní Bezděkov, Kladno, Česko) pna200847886. s. 228-232. ISBN 978-80-245-1393-5

Právní předpisy:

- [8] Český účetní standard pro podnikatele č. 006 – Kurzové rozdíly

- [9] Evropská centrální banka: Usmernenie Európskej centrálnej banky o niektorých prípravách na prechod na hotovostné euro a o predzásobení a druhotnom predzásobení eurobankovkami a euromincami mimo eurozóny ECB/2006/9. Uradní vestník Európskej únie. 2006.
- [10] International Accounting Standard Board: International financial reporting standard
- [11] Opatrenie MF SR z 27. novembra 2008 č. MF/23535/2008-74. Finančný spravodajca. 11/2008.
- [12] Sdělení o používání devizových kursů ČNB v účetnictví Cj.282/2 361/2002.
- [13] Zákon 431/2002 Z.z o účtovníctve
- [14] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- [15] Zákon č. 659/2007 Z.z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike
- [16] Zákon č. 61/2009 Z.z., ktorým sa mení a doplňa zákon 431/2002 Z.z o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
- [17] Vyhláška č. 500/2002 Sb., pro podnikatele
- [18] Vyhláška MF SR č. 75/2008, ktorou sa ustanovujú pravidlá vykazovania, prepočtu a zaokruhl'ovania peňažných súm v súvislosti s prechodom na euro na účely účtovníctva, daní a colné účely.

Ostatní zdroje:

- [19] Čarnogurský UCL: Konverzia základných imaní, vkladov do imania a cenných papierov. Buleti PRO BONO. Bratislava, 7/2008.
- [20] Čarnogurský ULC: Ďalšie úpravy týkajúce sa konverzie podľa generálneho zákona. Buletin PRO BONO. Bratislava, 11/2008.
- [21] Čarnogurský UCL: Nový spôsob konverzie základných imaní, vkladov do imania a cenných papierov udelením súhlasu. PRO BONO. Bratislava, 11/2008.
- [22] Česká agentura na podporu obchodu/CzechTrade, <http://www.czechtrade.cz/>.

- [23] ČTK: Průlomový verdikt NSS: nerealizované kurzové rozdíly nepodléhají zdanění, 14. 5 2012. <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2072201/prulomovy-verdikt-nss-nerealizovane-kurzove-rozdily-nepodlehaji-zdaneni.html>.
- [24] Daňové riaditeľstvo SR: Usmernenie DR SR k novele postupov účtovania pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva. Banská Bystrica 1/2009.
- [25] Demčáková, Iveta, Cvečková, Mária: Eurok občanovi alebo občan k euru, Poradca Podnikateľa. 12/2008. https://www.pp.sk/6496/Euro-k-obcanovi-alebo-obcan-k-euru_DUPP29569.aspx.
- [26] Demčáková, Iveta, Cvečková, Mária: Prechod na euro v oblasti účtovníctva - modelový príklad, 2008. http://www.pp.sk/6502/Prechod-na-euro-v-oblasti-uctovnictva--modelovy-priklad_A-DUPP29653.aspx.
- [27] I.D.C. Holding a.s.: Výročná spáva za rok 2009.
- [28] Mederová, Jana: Predzásobenie eurom, vplyv eura na účtovnú závierku 2008 a prechod na euro k 1.1.2009. 12/2008, <http://www.poradca.sk/subpages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=89332&returnhtml=1&query=euro+a+%fa%e8tovn%edctvo&type=17&tabs=9&y=2011+2010+2009&eds=255&in=15&adv=1&filter=0&lockedLast=false>.
- [29] Ministerstvo financií Slovenskej republiky: Výpočet predzásobenia hotovosťou, Euromena, <http://www.euromena.sk/vypocet-predzasobeniahotovostou/9687s%29?#next>.
- [30] Národná banka Slovenska: Predzásobenie, druhotné predzásobenie eurovou hotovosťou a vývoj peňazí v obehu SR. Národná banka Slovenska, 1/2009, http://www.nbs.sk/_img/Documents/_TS/090101/010109_podrobna_informacia_o_predzasobeni.pdf.
- [31] NÚR: Stanovisko NÚR k účetním aspektům rozsudku Nejvyššího správního soudu číslo 5 Asf45/2011-94 ze dne 19.4.2012. Praha, 2012.

- [32] Turóciová, Jana. 2009. Individuálna účtovná závierka podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva zostavovaná k 31.12.2008, Poradca Podnikateľa 1/2009.
- [33] Turóciová, Jana: Zavedenie eura a účtovníctvo podnikateľov - postup pri uzavieraní a a otváraní účtovných kníh u podnikateľských subjektov, ktorých účtovným obdobím je kalendárny rok, Porada Podnikateľa.11/2008.
- [34] www.zavedenieura.cz

Použité zkratky

ČNB	Česká národní banka
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
EMU	Evropská měnová unie
ERM II	European Exchange Rate Mechanism II / Evropský mechanismus směnných kurzů
KB	komerční banka
KK	konverzní kurz
MF SR	Ministerstvo financí Slovenské republiky
NBS	Národná banka Slovenska

Příloha

RÁMCOVÁ ÚČTOVÁ OSNOVA PRE PODNIKATEĽOV

Účtová trieda 0 – Dlhodobý majetok

01 – Dlhodobý nehmotný majetok

011 - Zriaďovacie náklady

012 - Aktivované náklady na vývoj

013 - Softvér

014 - Oceniteľné práva

015 - Goodwill

019 - Ostatný dlhodobý nehmotný majetok

02 – Dlhodobý hmotný majetok - odpisovaný

021 - Stavby

022 - Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí

025 - Pestovateľské celky trvalých porastov

026 - Základné stádo a ťažné zvieratá

029 - Ostatný dlhodobý hmotný majetok

03 – Dlhodobý hmotný majetok - neodpisovaný

031 - Pozemky

032 - Umelecké diela a zbierky

04 – Obstaranie dlhodobého majetku

041 - Obstaranie dlhodobého nehmotného majetku

042 - Obstaranie dlhodobého hmotného majetku

043 - Obstaranie dlhodobého finančného majetku

05 - Poskytnuté preddavky na dlhodobý majetok

051 - Poskytnuté preddavky na dlhodobý nehmotný majetok

052 - Poskytnuté preddavky na dlhodobý hmotný majetok

053 - Poskytnuté preddavky na dlhodobý finančný majetok

06 – Dlhodobý finančný majetok

061 - Podielové cenné papiere a podiely v dcérskej účtovnej jednotke

062 - Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti s podstatným vplyvom

063 - Realizovateľné cenné papiere a podiely

065 - Dlhové cenné papiere držané do splatnosti

066 - Pôžičky účtovnej jednotke v konsolidovanom celku

067 - Ostatné pôžičky

069 - Ostatný dlhodobý finančný majetok

07 - Oprávky k dlhodobému nehmotnému majetku

071 - Oprávky k zriaďovacím nákladom

072 - Oprávky k aktivovaným nákladom na vývoj

073 - Oprávky k softvéru

074 - Oprávky k oceneným právam

075- Oprávky ku goodwillu

079 - Oprávky k ostatnému dlhodobému nehmotnému majetku

08 - Oprávky k dlhodobému hmotnému majetku

081 - Oprávky k stavbám

082 - Oprávky k samostatným hnutelným veciam a k súboru hnutelných vecí

085- Oprávky k pestovateľským celkom trvalých porastov

086 - Oprávky k základnému stádu a ťažným zvieratám

089 - Oprávky k ostatnému dlhodobému hmotnému majetku

09 - Opravné položky k dlhodobému majetku

091 - Opravná položka k dlhodobému nehmotnému majetku

092 - Opravná položka k dlhodobému hmotnému majetku

093 - Opravná položka k nedokončenému dlhodobému nehmotnému majetku

094 - Opravná položka k nedokončenému dlhodobému hmotnému majetku

095 - Opravná položka k poskytnutým preddavkom na dlhodobý majetok

096 - Opravná položka k dlhodobému finančnému majetku

097 - Opravná položka k nadobudnutému majetku

098 - Oprávky k opravnej položke k nadobudnutému majetku

Účtová trieda 1 - Zásoby

11 - Materiál

111 - Obstaranie materiálu

112 - Materiál na sklade

119 - Materiál na ceste

12 - Zásoby vlastnej výroby

121 - Nedokončená výroba

122 - Polotovary vlastnej výroby

123 - Výrobky

124 - Zvieratá

13 - Tovar

131 - Obstaranie tovaru

132 - Tovar na sklade a v predajniach

139 - Tovar na ceste

19 - Opravné položky k zásobám

191 - Opravná položka k materiálu

192 - Opravná položka k nedokončenej výrobe

193 - Opravná položka k polotovarom vlastnej výroby

194 - Opravná položka k výrobkom

195 - Opravná položka k zvieratám

196 - Opravná položka k tovaru

Účtová trieda 2 - Finančné účty

21 - Peniaze

211 - Pokladnica

213 - Ceniny

22 - Účty v bankách

221 - Bankové účty

23 - Bežné bankové úvery

231 - Krátkodobé bankové úvery

232 - Eskontné úvery

24 - Iné krátkodobé finančné výpomoci

241 - Vydané krátkodobé dlhopisy

249 - Ostatné krátkodobé finančné výpomoci

25 - Krátkodobý finančný majetok

251 - Majetkové cenné papiere na obchodovanie

252 - Vlastné akcie a vlastné obchodné podiely

253 – Dlhové cenné papiere na obchodovanie

255 - Vlastné dlhopisy

256 - Dlhové cenné papiere so splatnosťou do jedného roka držané do splatnosti

- 257 – Ostatné realizovateľné cenné papiere
- 259 – Obstaranie krátkodobého finančného majetku

26 - Prevody medzi finančnými účtami

- 261 - Peniaze na ceste

29 - Opravné položky ku krátkodobému finančnému majetku

- 291 - Opravné položky ku krátkodobému finančnému majetku

Účtová trieda 3 - Zúčtovacie vzťahy

31 - Pohľadávky

- 311 - Odberatelia
- 312 - Zmenky na inkaso
- 313 - Pohľadávky za eskontované cenné papiere
- 314 - Poskytnuté preddavky
- 315 - Ostatné pohľadávky

32 - Závázky

- 321 - Dodávatelia
- 322 - Zmenky na úhradu
- 323 - Krátkodobé rezervy
- 324 - Prijaté preddavky
- 325 - Ostatné závázky
- 326- Nevyfakturované dodávky

33 - Zúčtovanie so zamestnancami a orgánmi sociálneho poistenia a zdravotného poistenia

- 331 - Zamestnanci
- 333 - Ostatné závázky voči zamestnancom
- 335 - Pohľadávky voči zamestnancom
- 336 - Zúčtovanie s orgánmi sociálneho poistenia a zdravotného poistenia

34 - Zúčtovanie daní a dotácií

- 341 - Daň z príjmov
- 342 - Ostatné priame dane
- 343 - Daň z pridanej hodnoty
- 345 - Ostatné dane a poplatky
- 346 - Dotácie zo štátneho rozpočtu
- 347 - Ostatné dotácie

35 - Pohľadávky voči spoločníkom a združeniu

- 351 - Pohľadávky v rámci konsolidovaného celku
- 353 - Pohľadávky za upísané vlastné imanie
- 354 - Pohľadávky voči spoločníkom a členom pri úhrade straty
- 355 - Ostatné pohľadávky voči spoločníkom a členom
- 358 - Pohľadávky voči účastníkom združenia

36 - Záväzky voči spoločníkom a združeniu

- 361 - Záväzky v rámci konsolidovaného celku
- 364 - Záväzky voči spoločníkom a členom pri rozdeľovaní zisku
- 365 - Ostatné záväzky voči spoločníkom a členom
- 366 - Záväzky voči spoločníkom a členom zo závislej činnosti
- 367 - Záväzky z upísaných nesplatených cenných papierov a vkladov
- 368 - Záväzky voči účastníkom združenia

37 - Iné pohľadávky a iné záväzky

- 371 - Pohľadávky z predaja podniku
- 372 - Záväzky z kúpy podniku
- 373 - Pohľadávky a záväzky z pevných termínových operácií
- 374 - Pohľadávky z nájmu
- 375 - Pohľadávky z vydaných dlhopisov
- 376 – Nakúpené opcie
- 377 - Predané opcie
- 378 - Iné pohľadávky
- 379 - Iné záväzky

38 - Časové rozlíšenie nákladov a výnosov

- 381 - Náklady budúcich období
- 382 - Komplexné náklady budúcich období
- 383 - Výdavky budúcich období
- 384 - Výnosy budúcich období
- 385 - Príjmy budúcich období

39 - Opravná položka k zúčtovacím vzt'ahom a vnútorné zúčtovanie

- 391 - Opravná položka k pohľadávkam
- 395 - Vnútorné zúčtovanie
- 398 - Spojovací účet pri združení

Účtová trieda 4 - Kapitálové účty a dlhodobé záväzky

41 - Základné imanie a kapitálové fondy

411 - Základné imanie

412 - Emisné ážio

413 - Ostatné kapitálové fondy

414 - Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov

415 - Oceňovacie rozdiely z kapitálových účastín

416 - Oceňovacie rozdiely z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení

417- Zákonný rezervný fond z kapitálových vkladov

418 – Nedeliteľný fond z kapitálových vkladov

419 – Zmeny základného imania

42 - Fondy tvorené zo zisku a prevedené výsledky hospodárenia

421 - Zákonný rezervný fond

422 - Nedeliteľný fond

423 - Štatutárne fondy

427 - Ostatné fondy

428 - Nerozdelený zisk minulých rokov

429 - Neuhradená strata minulých rokov

43 - Výsledok hospodárenia

431 – Výsledok hospodárenia v schvaľovaní

45 - Rezervy

451 - Rezervy zákonné

459 - Ostatné rezervy

46 - Bankové úvery

461 - Bankové úvery

47 - Dlhodobé záväzky

471 - Dlhodobé záväzky v rámci konsolidovaného celku

472 – Záväzky zo sociálneho fondu

473 - Vydané dlhopisy

474 - Záväzky z nájmu

475 - Dlhodobé prijaté preddavky

476 – Dlhodobé nevyfakturované dodávky

478 - Dlhodobé zmenky na úhradu

479 - Ostatné dlhodobé záväzky

48 – Odložený daňový záväzok a odložená daňová pohľadávka

481 – Odložený daňový záväzok a odložená daňová pohľadávka

49 - Fyzická osoba - podnikateľ

491 – Vlastné imanie fyzickej osoby - podnikateľa

Účtová trieda 5 - Náklady

50 - Spotrebované nákupy

501 - Spotreba materiálu

502 - Spotreba energie

503 - Spotreba ostatných neskladovateľných dodávok

504 - Predaný tovar

51 - Služby

511 - Opravy a udržiavanie

512 - Cestovné

513 - Náklady na reprezentáciu

518 - Ostatné služby

52 - Osobné náklady

521 - Mzdové náklady

522 - Príjmy spoločníkov a členov zo závislej činnosti

523 - Odmeny členom orgánov spoločnosti a družstva

524 - Zákonné sociálne poistenie

525 - Ostatné sociálne poistenie

526 - Sociálne náklady fyzickej osoby - podnikateľa

527 - Zákonné sociálne náklady

528 - Ostatné sociálne náklady

53 - Dane a poplatky

531 – Daň z motorových vozidiel

532 - Daň z nehnuteľnosti

538 - Ostatné dane a poplatky

54 - Iné náklady na hospodársku činnosť

541 - Zostatková cena predaného dlhodobého nehmotného majetku
a dlhodobého hmotného majetku

542 - Predaný materiál

- 543 - Dary
- 544 - Zmluvné pokuty, penále a úroky z omeškania
- 545 - Ostatné pokuty, penále a úroky z omeškania
- 546 - Odpis pohľadávky
- 548 - Ostatné náklady na hospodársku činnosť
- 549 - Manká a škody
- 55 - Odpisy, rezervy a opravné položky nákladov na hospodársku činnosť**
- 551 – Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku
- 552 - Tvorba zákonných rezerv
- 554 - Tvorba ostatných rezerv
- 555 - Zúčtovanie komplexných nákladov budúcich období
- 557 - Zúčtovanie oprávky k opravnej položke k nadobudnutému majetku
- 558 - Tvorba zákonných opravných položiek
- 559 - Tvorba ostatných opravných položiek
- 56 - Finančné náklady**
- 561 - Predané cenné papiere a podiely
- 562 - Úroky
- 563 - Kurzové straty
- 564 – Náklady na precenenie cenných papierov
- 566 – Náklady na krátkodobý finančný majetok
- 567 – Náklady na derivátové operácie
- 568 - Ostatné finančné náklady
- 569 – Manká a škody na finančnom majetku
- 57 - Rezervy a opravné položky finančných nákladov**
- 574 - Tvorba rezerv
- 579 - Tvorba opravných položiek
- 58 - Mimoriadne náklady**
- 581 - Náklady na zmenu metódy
- 582 - Škody
- 584 - Tvorba rezerv
- 588 - Ostatné mimoriadne náklady
- 589 - Tvorba opravných položiek

59 - Dane z príjmov a prevodové účty

- 591 - Splatná daň z príjmov z bežnej činnosti
- 592 - Odložená daň z príjmov z bežnej činnosti
- 593 - Splatná daň z príjmov z mimoriadnej činnosti
- 594 - Odložená daň z príjmov z mimoriadnej činnosti
- 595 - Dodatočné odvody dane z príjmov
- 596 - Prevod podielov na výsledku hospodárenia spoločníkom
- 597 - Prevod nákladov na hospodársku činnosť
- 598 - Prevod finančných nákladov

Účtová trieda 6 - Výnosy

60 - Tržby za vlastné výkony a tovar

- 601 - Tržby za vlastné výrobky
- 602 - Tržby z predaja služieb
- 604 - Tržby za tovar

61 - Zmeny stavu vnútroorganizačných zásob

- 611 - Zmena stavu nedokončenej výroby
- 612 - Zmena stavu polotovarov
- 613 - Zmena stavu výrobkov
- 614 - Zmena stavu zvierat

62 - Aktivácia

- 621 - Aktivácia materiálu a tovaru
- 622 - Aktivácia vnútroorganizačných služieb
- 623 - Aktivácia dlhodobého nehmotného majetku
- 624 - Aktivácia dlhodobého hmotného majetku

64 - Iné výnosy z hospodárskej činnosti

- 641 - Tržby z predaja dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku
- 642 - Tržby z predaja materiálu
- 644 - Zmluvné pokuty, penále a úroky z omeškania
- 645 - Ostatné pokuty, penále a úroky z omeškania
- 646 - Výnosy z odpísaných pohľadávok
- 648 - Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti

65 - Zúčtovanie rezerv a opravných položiek výnosov z hospodárskej činnosti

652 - Zúčtovanie zákonných rezerv

654 - Zúčtovanie ostatných rezerv

655 - Zúčtovanie komplexných nákladov budúcich období

657 - Zúčtovanie oprávky k opravnej položke k nadobudnutému majetku

658 - Zúčtovanie zákonných opravných položiek

659 - Zúčtovanie ostatných opravných položiek

66 - Finančné výnosy

661 - Tržby z predaja cenných papierov a podielov

662 - Úroky

663 - Kurzové zisky

664 - Výnosy z precenenia cenných papierov

665 - Výnosy z dlhodobého finančného majetku

666 - Výnosy z krátkodobého finančného majetku

667 - Výnosy z derivátových operácií

668 - Ostatné finančné výnosy

67 - Zúčtovanie rezerv a opravných položiek finančných výnosov

674 - Zúčtovanie rezerv

679 - Zúčtovanie opravných položiek

68 - Mimoriadne výnosy

681 - Výnosy zo zmeny metódy

682 - Náhrady škôd

684 - Zúčtovanie rezerv

688 - Ostatné mimoriadne výnosy

689 - Zúčtovanie opravných položiek

69 - Prevodové účty

697 - Prevod výnosov z hospodárskej činnosti

698 - Prevod finančných výnosov

Účtová trieda 7 – Uzávierkové účty a podsúvahové účty

70 - Súvahové uzávierkové účty

701 - Začiatkový účet súvahový

702 - Konečný účet súvahový

71 - Výsledkový uzávierkový účet

710 - Účet ziskov a strát

75 až 79 - Podsúvahové účty

Účtové triedy 8 a 9 – Vnútroorganizačné účtovníctvo